

Olajipari Műszaki
Nyugdíjasok Egyesület
OMNYE

2023

■ JANUÁR

18. Nemzeti Galéria – El Greco
Budapesten
24. Klubnap Galánfi Csaba –
A Biblia és a Korán összehasonlí-
tó elemzése
Tolvaj Gábor – Képzőművészeti
kalandozások

■ FEBRUÁR

21. Klubnap Bálint Ferencné –
Rendhagyó irodalomóra
Egy kis nosztalgia – Jelenet a 2018.
évi farsangi kabaréból

■ MÁRCIUS

4. Farsang
21. Klubnap Buda Dénes – A mi
15 éves kertünk
Tolvaj Gábor – Tükrök a festészet-
ben

■ ÁPRILIS

16. Kirándulás Nyugat Magyaror-
szág, Bécs–Magyar Nagykövetség
25. Közgyűlés – MOL szakmai
nap

■ MÁJUS

23. Klubnap Bakos Iván – Kétszer
másfél év Tengizben
24–29. Kirándulás A napfényes
Toszkánában jártunk

■ JÚNIUS

6. Kirándulás Tornacsapatunk
Felcsúton járt
13–15. Kirándulás a Bakonyba–
Pálihálás
19. Hátizsákos kirándulás unoká-
inkkal a Svábhegyre
29. Juniális a Csónakházban

■ AUGUSZTUS

1. Egnapos „unokás” kirándulás
Klastrompusztára

■ SZEPTEMBER

16–21. Külföldi kirándulás – Sze-
pesség & egy csipetnyi Lengyelor-
szág

■ OKTÓBER

10. Klubnap Bemutakozott a FER
Tűzoltóság. Heiman Péter – Amit
a kenőolajról még tudni érdemes
11–12. Meglátogattuk a felújított
Magyar Állami Operaházat

■ NOVEMBER

14. Klubnap „Talk show” beszél-
getés Strausz Kálmánnal
27–29. Kiskunmajsza – Disznóvá-
gás és fürdőzés

■ DECEMBER

12. Évzáró klubnap

Kedves Tagtársak, kedves Olvasó!

Az OMNYE különszáma minden évben egy nagyon várt olvasmány mindenki számára. Színvonala, tartalma, sokszínűsége lebilincseli az olvasót. Az elmúlt évek példányait átlapozva egy nagyon aktív, egymást segítő, megbecsülő közösség életét láthatjuk.

Nincs ez másképp az idei évben sem, elolvasva a beszámolókat, a képekben gyönyörködve követhetjük a 2023 év történéseit, a közösen megélt pillanatok. Az elmúlt 3 évben többször panaszkodtunk a körülményekre – Covid, háború stb. – amelyek nagyon megnehezítették az életünket. Ezek a problémák mai napig is fennállnak, de hatásuk kevésbé érvényesül.

2023-ban is gazdag programmal készültünk. Havi klubnapok a szokásos színes előadásokkal, üzemlátogatás, bel- és külföldi kirándulások tették szebbé az életünket. Az unokák ismételt bevonásával nagy létszámú, sikeres csillagvizsgálói programot szerveztünk.

Több olyan rendezvényünk van, amely nélkül már elképzelhetetlen az OMNYE élete: mint a farsang saját készítésű műsorral, juniális, disznóvágás Kiskunmajsán és nem utolsósorban az egyre népszerűbb gerinctorna.

Annak ellenére, hogy a tagság átlagéletkora egyre magasabb, és többen küzdenek különböző problémákkal a részvétel a programjainkon töretlen és kimagasló.

Sajnos ebben az évben is voltak veszteségeink, eltávozott közülünk Kovács Árpád, Kun Attila, Juhász Attila, emlékeket kegyelettel megőriztük.

Létszámunk kismértékben nőtt, több új „fiatal” taggal bővültünk, egyesületünk továbbra is népszerű a friss nyugdíjasok körében. Ilyen környezetben, ilyen érdeklődés mellett öröm programot szervezni.

A tagság nevében megköszönöm mindenki munkáját, akik a rendezvények szervezésében, lebonyolításában résztvettek.

Jövőre folytatjuk...

Sziva Miklós
elnök

EL GRECO BUDAPESTEN

Hagyományainknak megfelelően a 2023-as évet is egy nagyszerű kulturális programmal kezdtük. Megtekintettük a Szépművészeti Múzeum nagyszabású El Greco kiállítását. Január 18-án 88 fő vett részt a programon, 4x22 fős csoportban, helyi tárlatvezetők segítségével.

A Szépművészeti Múzeum őrzi a kontinens egyik legjelentősebb spanyol festészeti gyűjteményét, benne többek között Spanyolországon kívül Európában a legtöbb, öt darab saját kezű El Greco festménnyel. A Szépművészeti Múzeumban látható művek mellett a tárlatra több mint negyven magán- és közgyűjtemény, például a madridi Museo Nacional del Prado és a Museo Nacional Thyssen-Bornemissza, a toledói Museo del Greco, a párizsi Musée du Louvre és a londoni National Gallery kölcsönzött alkotásokat.

El Greco [Domenikosz Theotokopulosz (1541–1614)] szülőföldjén, Kréta szigetén végezte festészeti tanulmányait, majd Itáliába utazott, ahol 1567-től 1576-ig élt és dolgozott. Ez a közel egy évtized kulcsfontosságú szerepet játszott művészi fejlődésében és hozzájárult ahhoz, hogy igazi reneszánsz alkotóvá váljék. Első három itáliai évét Velencében töltötte, majd számos más itáliai városban is megfordult, mielőtt Rómába költözött. Ekkor tért át a temperáról az olaj technikára és sajátította el a nyugati festészet legfőbb vívmányait és a szélesebb színskálát, a figurák csoportba rendezését és a tér-, illetve tájbrázolást.

El Greco-nak Spanyolországban nyílt lehetősége kibontakoztatnia egy érett festő teljes alkotó képességét és eszköztárát. Első toledói megbízásai a nagyszabású és bonyolult kompozíciójú művek kivitelezésében szerzett rendkívüli képességről tanúskodnak.

El Greco az 1580-as évek elejére vitathatatlanul a toledói vallásos művészeti közeg meghatározó alakjává vált.

Az itt látható tárlat időrendben ve-

Szent Sebestyén

zeti végig a nézőket azokon a földrajzi helyeken, művészeti központokon, ahol a mester megfordult, különös tekintettel a festői formálódását döntően befolyásoló itáliai városokra, Velencén és Rómán át egészen Toledóig, ahol élete több mint felét töltötte és ahol művészete a maga teljességében kibontakozott.

A teljesség igénye nélkül tekintsük át a kiállítás néhány remekművét.

Szent Sebestyén – a kép 1577 körül készült, jelenlegi helye Palencia, a székesegyház sekrestyéje.

Sebestyén, Diocletianus császár alatt szolgált a római császári gárda tisztjeként és keresztény hite miatt szenvedett vértanúságot. Mezítelen testű, egyfajta keresztény Apollóként való ábrázolása a reneszánsz idején vált gyakorivá. El Greco mesterművén harmonikusan ötvöződnék a velencei festészet eszközei a monumentális michelangelói formavilággal.

Bűnbánó Magdolna – ez a kép is 1577 körül készült és a Szépművészeti Múzeum tulajdonát képezi.

Mária Magdolna alakja a bűnbánat egyik legtokéletesebb megtestesítője a keresztény ikonográfiában. Ábrázolása a tridenti zsinatot követően vált különösen kedvelté. El Greco számos Magdolna képe közül az itt látható kötődik legszorosabban a velencei festészethez és Tiziano művészetéhez. A fedetlen keblű figura beállítását, jobb kezének jellegzetesen összeillesztett ujjai tizianói mintát követnek. A képet 1921-

Bűnbánó Magdolna

Angyali üdvözlés

ben Nemes Marcell műgyűjtő adományozta a Szépművészeti Múzeumnak.

Angyali Üdvözlés – ez az 1576 körül készült kép jelenleg a madridi Museo Nacional Thyssen-Bornemisza tulajdona.

A mű a festő római tartózkodásának utolsó éveiben készülhetett. Az angyal alakja Veronese hatását mutatja, tőle ered a figura eleganciája, testtartása és gesztusa is.

Krisztus Feltámadása – a kép 1577 és 1579 között készült. Toledóból a Santo Domingo el Antiguo kolostor templomából kölcsönözte a Szépművészeti Múzeum erre az alkalomra.

A Feltámadás, amelyet a mai napig eredeti rendeltetési helyén, a rendház templomában őriznek, most első alkalommal hagyta el Toledó városát.

A képmező felső részét Krisztus nyugodt és méltóságteljes, apollói alakja uralja. El Greco belekomponálta a festménybe a fehér ruhát viselő Szent Ildefonzt is.

Krisztus feltámadása

Szent Pál apostol – az apostol sorozatok El Greco életművének utolsó korszakában, 1600 után születtek.

Pál apostolt a keresztény egyház egyik oszlopának tekintik. Az Újszövetség nagy része az általa írt levelekből áll. Az itt látható portrén a keskeny arcú, magas homlokú Pál jobb kezében vértanúságának jelképét, a kardot tartja, bal kezében pedig egy darab görög töredékkel ellátott levél található. A festmény eredetileg Toledóban, a székesegyházban található.

Gonzaga Szent Alajos képmása – a kép 1583 körül készült és jelenleg a MOL–Új Európa Alapítvány tulajdonában, letétben a budapesti Szépművészeti Múzeumban található.

Az itáliai arisztokrata családból származó Gonzaga Alajos (1568–1591) fiatal korában Spanyolországban élt és nagyon korán elkötelezte magát az egyházi hivatás mellett. Itáliába hazatérve belépett a jezsuita rendbe, majd alig 23 évesen meghalt. Nem sokkal ezután, 1605-ben

Szent Pál apostol

Gonzaga Szent Alajos

boldoggá, míg 1726-ban szentté avatták. El Greco akkor festette róla ezt a portrét, amikor a spanyol udvarba is bejáratos ifjú ellátogatott a ferences rend nagygyűlésére, Toledóba.

Szent Biblia és a Szent Korán összevetése

A 2023-as év első klubnapján Galánfi Csaba tartott előadást ebben a nehéz témában, kísérletet tett a Biblia és a Korán közérthető formában történt összehasonlítására.

A Szent Bibliáról elmondta, hogy az csak a lelki és szellemi fejlődésre kész, tudati szintjét folyamatosan emelő hívő ember előtt nyílik meg. A jelképes kommunikációtól elidegenített, az intellektuális látástól megfosztott ember számára nehezen érthető. A szent szövegek megértését nehezítik a

6 000 prófécia, 200 időbeli prófécia és több jelkép (pl. János „Jelenések Könyvében” mintegy 200) tartalmazó egységek. Origenész – keresztény teológiai író, szentírás magyarázat tudása – szerint a Szent Bibliának van teste (a történelmi értelmezés szerint), van lelke (képletes értelmezés szerint) és van szelleme (a belső isteni értelmezés szerint). Galánfi Csaba szerint a keresztény hívők nagy része csak a Szent Biblia testéig jut el. A Szent Biblia Istentől sugalmazott 40 szerző által 1 400 év

alatt írt szent könyv. A kereszténység két részre osztja a Bibliát: a zsidó Bibliát magában foglaló Ószövetségre (vagy Ótestamentumra) és az apostoli írásokat tartalmazó Újszövetségre (vagy Újtestamentumra). Az Ószövetség 39, az Újszövetség 17 könyvből áll. Az Ószövetség és az Újszövetség egysége megkérdőjelezhetetlen. Jézus Krisztus mondta: „mindaz, ami a próféták által mondatott, beteljesedett bennem”.

A Korán az iszlám elsődleges forrása és szent irata, az iszlám tantételei szerint Isten Mohamed prófétán keresztül kinyilatkoztatott szava, mely öröktől való. A Szent Korán hosszúság szerinti sorrendben 114 fejezetből vagy szúrából (eredeti jelentése: kerítés) áll. A szúrák hossza nagyon különböző, könnyebb érthetőség miatt a szúrákat versekre (ayat) osztották. A szúráknak a számokon kívül nevük is van: asztal, jószág, tehén. Egyes szúrákat bibliai személyekről neveztek el, Yanus (Jónás), Yusuf (József).

A Szent Korán több történetet is átvett az Ószövetségből (pl. a teremtést, Mózes történetét, az özvív történetét, stb).

Életrajzi adatok is áttekintésre kerültek. Jézusról nincsenek pontos adatok. Amit tudunk, hogy Heródes király uralkodása alatt született, aki időszámításunk kezdete előtt 4 évvel halt meg. Az egyetlen pontos kronológiai támpont az, hogy Keresztelő János Tiberius császár uralkodásának 15. évében lépett fel.

Mohamed születési évét 570-re tehetjük, 632-ben halt meg. Mekkában született és árvaként nőtt fel. Zseniális államfő lett, Isten küldöttének nevezte magát.

Térjünk vissza az összehasonlító elemzéshez.

A Bibliában az Ószövetség legfontosabb része a TÓRA, a zsidó nép, vallási, gazdasági, jogszolgáltatási, étkezési, tisztasági szabályait összegzi. (Ez tulajdonképpen Mózes első öt könyve).

A Szent Korán vallási, politikai, gazdasági, kulturális, életviteli rendszert ad muszlim hívőknek, akiknek szükségük van az ő szent könyvükre, mert:

- a zsidók elárulták az Ószövetséget

- a keresztények pedig nem az Újszövetség szerint gondolkodnak és élnek. A Szent Korán alapja, valamint a muszlim vallás pillérei a következők:

- tanúságtétel Allahról (a hitvallás vagy saháda)
- napi imák (szalát), a muszlimoknak naponta ötször kell imádkozniuk
- alamiznaadás (zakát), adakozás szegényeknek
- böjt (szaum), a Ramadán havában tartott böjt minden muzulmán számára kötelező
- az életben egyszer zárandoklat Mekkába (haddzs)

A továbbiakban sor került a két vallás összehasonlítására, amikor keressük a közös és az eltérő sajátosságokat. Vajon ugyanarról a vallásról van szó ebben a két vallásban?

Mindkét vallásban Istennek illetve Allahnak világteremtő szerepe van. A keresztény felfogás szerint Isten a teremtésben és az új teremtésben is kilép önmagából és az embert partnerévé teszi. Az emberi lét célja, hogy vegyen részt Isten életében. A Korán szerint a túlvilági életben sem létezik személyes kapcsolat Istennel. Az igazakra az örök életben érzei örömmel teli új világ vár.

A döntő különbség Istenképben, hogy a Biblia istene a történelemben tevékeny, a Korán Istene nem vállalja ezt a kockázatot, a történelmen kívül marad. Mohamed számára Isten örökké transzcendens marad, míg a Bibliában összekapcsolódik népe és az emberiség történetével.

A Biblia és a Korán abban közelítik meg egymást a legjobban, hogy a világot Isten teremtményének tekintik. Mindkét mű meggyőződése, hogy a világot Isten teremtette, nem egy személytelen világszellem hatja át.

Hogyan vélekedtek a végítélet napjáról?

A keresztény értelmezés alapján a végítélet a világ – az emberi történelem – végén történik meg, amikor Isten mindenkit megítél az élete alapján. Mind a keresztény, mind a muszlim tanítás alapján a jelen földi élet csak egy próbaidő, mely letelte után Isten mindenkit az ő élete szerint büntet vagy jutalmaz.

A Szentháromság megítéléséről már egészen más a helyzet. A Szentháromság a keresztény teológiában a három isteni személy, Atya, Fiú, Szentlélek. A Szentháromság kifejezés a Bibliában nem fordul elő. Az Újszövetségben viszont szerepel, hogy a hívő ember háromféleképpen élheti meg az egyetlen

Istent. Istenben három személy van: Atya, Fiú és Szentlélek. Az Atya önmagából van, a Fiú az Atyától öröktől fogva született, a Szentlélek az Atyától és a Fiútól öröktől fogva származik.

Az iszlám eretnokségnek tartja a Szentháromságot, azt mondva, hogy ez politeizmus (sokistenhit).

Jelentős különbségek vannak Isten ábrázolásában. Istent soha senki nem látta. Annak érzékeltetésére, hogy Isten elérhetetlen, mert más létsíkhöz tartozik, mint az ember, gyakran „az égben van” népies kifejezés szolgál. Az ószövetségi írásokban Isten képi ábrázolásának tilalma élt. Sok mai keresztény szerint a Fiú színre lépésével az ábrázolás tilalma megszűnt, hiszen a megtestesülés annyit jelentett, hogy Isten emberré válása által, látható kifejezési formát öltött.

Az iszlám egyik legfőbb tanítása a nincs más istenség csak Allah. A Korán hirdeti az Egy istent. Mohamed az egyedüli Istennek (Allah) való engedelemre szólított fel. Tiltják bármilyen ábrázolását, mert őt ember soha nem látta.

A keresztény isten-hívők közötti közvetítő szerepet az Egyházak látják el. Az Allah hívők között nincs ilyen közvetítő.

A keresztény tanítások szerint minden ember öröklí Ádám bűnét, ezt „tradicionizmusnak” is nevezik.

A Korán szerint büntelen vagy, amíg nem lázadsz Allah ellen.

Isten tízparancsolata: A Sinai hegyen Istentől adott parancsok a valláserkölcsei élet örök érvényű alaptörvényei. Az embernek Isten és embertársai iránti kötelességeit összegzi, érvényessége minden időben megmarad.

Az iszlám ezzel szemben így fogalmaz: „szabad nektek minden, ami nem árt.”

Az előadás befejező részében Jézus Krisztus értelmezéséről volt szó.

A Biblia szerint egyértelmű Jézus Krisztus isteni volta. A Korán nem ismeri el istenként, viszont 25-ször prófétaként említi.

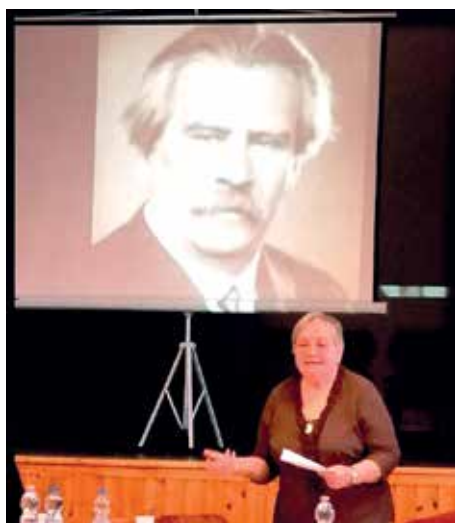
Jézus Krisztus színeváltozása a kereszténység egyik ünnepe. Az iszlám vallásban ez nem létezik.

A keresztény hit középpontjában Jézus kereszthalálát követő feltámadása, majd mennybemenetele és a világ végét követő feltámadás áll, amikor Isten mindenkit megítél az élete alapján.

Az iszlám vallás nem ad lehetőséget a találgatásokra, hiszen kizárólag Allah tudja azt, hogy mikor jön el a Végső óra, az ítélet napja.

Rendhagyó irodalomóra Bálintné Gyöngyivel

„IRODALMUNK EKKOR VÁLT IGAZÁN VILÁGIRODALMI RANGÚVÁ-ÉRTÉKŰVÉ”

Bálint Ferencné, Gyöngyi, nyugalmazott középiskolai tanár volt a februári klubnapunk visszatérő vendéglőadója. Korábbi, magyar költőkről tartott előadásai után ezúttal a XIX–XX. századi magyar prózairodalom jeles alkotóit mutatta be tagságunknak.

„A magyar próza fejlődésében új fejezetet nyitott a XIX. század utolsó két évtizedében föllépő novellisták művészete. Megőriztek ugyan némely vonást Jókai zsánerfestő művészetéből, valamint Mikszáth anekdotizmusából, de mégis fontosabb újszerű látásmódjuk, amely egyrészt a francia naturalizmus (Zola), realizmus (Maupassant), másrészt az orosz realizmus (Csehov) lélektani szemléletű látásmódjának hatását mutatják.”

Így vezette fel előadását vendégünk. Majd időrendi sorrendben következtek egymás után a korszak írói. Mikszáthtal kezdődött, akinek novellái, regényei a mi korosztályunk élményét is képezték. Gondolhatunk itt akár a „Noszty fiú esete Tóth Marival” című regényére, a „Szent Péter esernyője”-re, vagy a palóc világból vett életképeire. Tőle az 1882-ben írt „Szegény Gélyi János lovai” című elbeszélést olvasta fel az előadó.

Gozsdu Elekről keveset tudhattunk eddig, pedig ő a szomszédos Ercsiben született és nevelkedett, ahol ma utca viseli a nevét. Tőle „Anna levelek” című írásából idézünk röviden: „Én Ercsiben, a hatalmas Duna partján születtem, és gyermekéveim nagy részét, az ifjúságom álmvilágát ott a Duna mellett éltem meg. Nyájas vidék, őszinte,

Benczúr Gyula Mikszáth portréja

nyílt tájék – szelíd romantikával teljes poézis párázik a Duna hangjaiból, és visszhangzik a magas domb alatt gazdagon csörgedező Szent-kútban.”

Tömörkény István élete és munkássága a Dél-Alföldre, Makóhoz és Szegedhez kötődik. Írói pályáját hírlapíróként kezdte. Első önálló kötete huszonhétéves korában jelent meg. A századfordulótól a szegedi múzeum és könyvtár munkatársa, majd igazgatója. Móra Ferenc segítségével példás gyűjteménnyé fejleszti a múzeum anyagát. „Valér a földbe megy” című elbeszélése a korszakra jellemzően tragikus hangvételű. Jellemzőek rá az aforizmái is, mint például: „Hatalmon mög örökségön össze szokás veszni. Csak ki köll várni az idejét”.

Petelei István erdélyi magyar szépíró, hírlapíró személye és munkássága kevésbé volt ismert számunkra. Előadónk bemutatta nekünk a Marosvásárhelyen született majd Kolozsváron élő író is. „Jutalom” című novellája melankólikus alaphangú, és hőse Bogdán Gyuri, egy szegény cselédember tragikus halálával végződik.

Az írók sora Móricz Zsigmonddal folytatódott, akinek művei jól ismertek számunkra. A „Légy jó mindhalálig” nemcsak kötelező olvasmányként, de igazi irodalmi élményként is megmaradt emlékezetünkben. „Sirató” című elbeszélése más műveihez hasonlóan a vidéki szegény emberek életének realista ábrázolása.

Móricz után Kosztolányi Dezső majd

Tömörkény István arcképe

Móricz Zsigmond leányfalusi kertjében

Kosztolányi Dezső telefonál

Egy jellegzetes Karinthy portré

Karinthy Frigyes következett. Előbbi már a Nyugat első nemzedékének kimagasló alakja és a XX. század alkotója. Rendkívül sokoldalú író volt, költészete, novellái

és regényei egyaránt kiemelkedőek. A „Kulcs” című elbeszélése a kiszolgáltatott városi kishivatalnoknak állít emléket.

Karinthy Frigyes, akit legendás barátság fűzött Kosztolányihoz, egészen eltérő irányzatot képviselt az eddig bemutatott irodalmárokhöz képest. Ő tipikus XX. századi alkotó, elsősorban irodalmi karikatúráival, humoreszkjeivel szerzett magának hírnevet. Az „Így írtok ti” vagy a „Tanár úr kérem” mindannyiunk emlékeztető irodalmi élményét képezik. Műfordításai közül felejthetetlen a „Micimackó” meseregény, amelynek igazi „karinthy-s” szófordulatait ma is gyakran idézzük. Jó érzéke volt a groteszk ábrázoláshoz,

amit bizonyít az előadónk által nekünk átadott „Találkozás egy fiatalemberrel” című írása is.

A hallgatóságot végig lekötötte az érdekes irodalmi előadás. Volt, aki utána azt mondta: „olyan jól érezte magát, úgy mintha középiskolás lett volna”.

Idézhetünk az előadó visszajelzéseiből is: „...egyáltalán nem voltam biztos benne, hogy fenn tudom tartani az érdeklődést végig – de úgy éreztem, akiket láttam, azok figyeltek, nem unatkoztak.”

Köszönjük Gyöngyi, viszontlátásra egy következő „irodalomórán”!

A MI 15-ÉVES KERTÜNK

Majdnem lehetetlen feladatra vállalkozott Buda Dénes egyesületi tagunk, amikor a 2023. március 21-ei klubnapon bemutatta növényeit „A mi 15-éves kertünk”- címmel.

Nyolc fejezetben adott áttekintést a 2008-ban felépített házuk több mint 300 négyzetméteres kertjének kezdetben spontán, majd saját koncepciója szerinti kialakításáról. Az építkezés befejezése után a nyeles telek használható zöld felülete patkó alakban állt rendelkezésre.

Az eredeti kerti talaj az alapásás, a

feltöltések és a szemfüles építők sít, törmelék „eltüntetése” okán leromlott, ezért termőfölddel kellett azt feljavítani. Ekkor kerültek be szántóföldi gyomok, köztük a nagyon nehezen féken tartható tarack. Türelmetlenek voltak – ami hiba volt –, minél előbb zöldet akartak maguk körül, ezért nem végezték el a megfelelő gyomtalanítást. Végül 2019-ben, amikor az automata öntözőrendszert telepítették, háromszori totális gyomirtás után újrafüvesítettek.

Az első 3-4 év a „parkosításról”, az arculatformálásáról szólt. A füvesítés, illetve a díszkert kialakítása, a növények megfelelő helyének megtalálása (helycserével, áttelepítéssel) sok-sok tanulással, próbálkozással telt. A megörökölt ringló-szilvafa mellett ekkor került sövény (arizóniai ciprus, illetve smaragd tuja) a kerítésekhez, ekkor ültették el a szabadon hagyott kerítéshez a klematizsokat.

A kert mediterrán hangulatát magnólia fák, a tiszafa, a korallberkenye, gyöngyvessző és levendula bokrok, a japán babérsom, valamint a mocsári mályvák adják.

A bemutató „téli kert” fejezete – hasonlóan a többi évszak növényeinek, virágainak bemutatásához – évszoros nélkül vette számba a gondosan kialakított pazar vegetációt. Télen bontja

első virágjait az illatos tündérfa, a fekete hunyor, majd jönnek a hóvirágok, primulák (kankalinok) és a bimbóját bontó japánbirs.

A Vaskoslevelű bőrlevél, a kecses Puskin csillagvirág megjelenése már a tavaszt jelzi. Sorra bújnak ki a krókuszok, a recéshagymájú nőszirm, az ibolyák, nárciszok, jácintok, virágzik a díszmandula, az erdei szellőrózsa és a korallberkenye bokor. Kibontja apró gyöngyeit és bódít a gyöngyvirágok „erdeje”. Pompáznak a tulipánok (9 fajta), és ekkor már a klematizsok 5 fajtája is gyönyörködött. Nem túlzás, mondja: a tavasz teljes szín- és illat kavalkád. Virágba borul az illatos fűszer-cserje, a rhododendron (havasszépe), a júdásfa, a rózsalonc, a machonia és a harangláb. „Ilyenkor legszebb a kert”- idézi meg édesanyját.

A nyár beköszöntét selyemakác és a 4-fajta hortenzia virágzása jelzi. Megjelennek a kerti liliomok, köztük a király-, tüzes- és az óriásliliomok, kinyílik a vesszős fűzény, a baracklevelű harangvirág... Szőnyegtakarót formáz a dalmát harangvirág. Megérik az étkezésre és pálinkafőzésre egyaránt kiváló ringló szilva... Virágot bont a nyári orgona, a gólyaorr, a mályvacserje és a japán szellőrózsa.

Az ősz két gyümölcsöt érlel: ekkor szüreteli a gránátalmát és a japán nashi (vagy víz-) körtét. Virágzik az aster (őszirózsa), kibújik a kikerics, színesedik a korallberkenye.

A bemutató végén, (hol máshol?) az előadó két bulvártémát is érintett: a képekkel illusztrált gránátalma szüretet és feldolgozást, valamint a ringlószilva és a japán birsalma pálinkafőzésre történő előkészítését.

A kertben jelenleg 87 növényfaj található, egyedenként több fajta változatban.

Képzőművészeti kalandozások

A 2023. január 24-i klubnapunkon a Biblia és a Korán összehasonlító elemzését követően, a klubnap házigazdája, Tolvaj Gábor úgy gondolta, hogy kicsit meghosszabbítja a klubdelutánt, megosztva a hallgatósággal egyik kedvenc képzőművészeti élményét:

Madridban, a Prado múzeumban két hatalmas festmény van egymás mellett, mindkettő Ádám és Éva bűnbeesését meséli el. Első ránézésre két egyforma képet látunk. Az egyiket a velencei festőóriás, Tiziano Vecellio festette 1550-ben. A másik kép 1628-ból származik, Peter Paul Rubens másolta Tiziano festményéről. Ha azonban alaposan megnézzük a két képet, több különbséget fedezhetünk fel közöttük. És feltesszük magunknak a kérdést: Miért más a másolat?

Az Éva – Ádám – Kígyó háromszögből Tiziano képen Ádám tiltakozva hátrafelé kihajlik, tekintetét vádlón a Kígyóra emeli. Éva, aki ügyet sem vet párja tiltakozására, a kis szarvacskákkal lefestett kígyóval van szemkontaktusban. Rubens képen Ádám Éva felé hajlik, őt nézi, őt érinti. Ádám és Éva egyetértését hangsúlyozza a fa erőteljesebb Éva felé dőlése ezen a képen.

A képek különbözősége felveti a két festő eltérő értelmezését a bibliai történetről.

Az eredeti, Tiziano képen Ádám az, aki az Úristen tiltását szigorúan

betartja, Éva az engedetlen, a bűnös, aki miatt szenvedés az utódok sorsa. A hangsúly az eredendő bűnön van.

Rubens képen Ádám egyetért Évával, bár nem ő a kezdeményező. Elismeri Éva cselekedetét, amely a megismerés, a tett és az önálló döntés felé vezet.

Rubens véleményét erősíti Madách Imre, „Az ember tragédiája” című művében Éva kijelentése: ... ha az utat kitűzte, melyen, hogy menjünk, kívánja is. Azaz az is az Úristen akaratára, hogy az ember kívánja a tudást. A Biblia ezt a történetet egy felemelő mondattal zárja le:

Azután ezt mondta az Úristen. Íme az ember olyanná lett, mint miközülünk egy: tudja, hogy mi a jó, és mi a rossz. (Mózes 3:22)

A 2023. március 21-i klubnapunkon Gábor egy másik élményét osztotta meg velünk. A témakör ezúttal a „Tükrök a festészetben” volt.

Minden házban van tükör, és napjában többször belenézünk. Az elménk ad egy képet, és értékeljük magunkat. És rögtön korrigálunk is, hogy kedvező képet alakítsunk ki magunkról.

A XIV. században a muránóiak felfedezték a tükrökészítés technikáját. Előtte a mesterek csak fémlemezeket próbáltak megcsiszolni, hogy az emberek meglássák magukat. Igazából azok az emberek nem ismerték az arcukat. Nos, ekkortól kezdenek a festők tükröt ábrázolni képeiken.

Két vagy három éve volt, hogy a Magyar Nemzeti Galériában egy László Fülöp kiállítást rendeztek. Ő festett a feleségéről egy csodálatos portrét. A festő a felesége mögött áll, aki félprofilban hátulról látszik. Szemben a tükörben meg egy gyö-

László Fülöp: László Fülöpné Lucy Madeleine Guinness, 1918

Tiziano – Vénusz a tükörrel

Tiziano

Rubens

Monet – Folies-Bergère

Magritte – Not to be reproducible

Caravaggio – Nárcisz

nyörű hölgy néz reánk. Ekkor indult meg a fantáziám, hogy össze kellene szedni a tükrös képeket.

Ezeknél a festményeknél a tükörnek kompozíciós szerepe van. Legegyszerűbb az önarckép. Önarcképet nem lehet másképp csinálni, hiszen a jóisten úgy teremtett bennünket, hogy az arcunkat mi sohasem látjuk.

Ha végigmegyünk a korszakokon, a festők valamilyen okból alkalmazták a tükröt. A legegyszerűbb az, hogy Vénusz tükör nélkül nem Vénusz. A nőből akkor lesz istennő, ha ott van mellette a tükör. Ilyen például Tiziano Vénusza.

Aztán ott van Velasqueznek az a híres festménye, a Las Meninas - Az udvarhölgyek. A festő bezár bennünket egy szobába –minket nézőket is - azzal, hogy szemben ott van egy tükör, így látszólag mögöttem vannak a képen a Mária királynő és Fülöp király.

Aztán jönnek a modernek. Eduard Monet a Folies-Bergère képpel. Egy pultos nőnek a háta mögött hatalmas tükör van, és abban látszik az egész szórakozóhely. A tükörkép így olyan dolgot mond el, amit én elől nem látok, de a tükörben látom a hátul történeteket.

A belga szürrealista René Magritte, aki pontosan lefestette a tárgyakat, csak volt mindig benne valami lehetetlen. Itt a képen egy férfi áll a tükör előtt, de nem fordul meg a tükörkép. „Not to be reproducible”, ez a

kép címe. A szürrealista poén, hogy a személy egyedi, nem ismételtető meg.

A tükör a főszereplő Echo és Narcissus mitológiai történetében. Ehhez kapcsolódik a híres Caravaggio kép, ahogy Nárcisz nézi magát a patakban.

Csodálatos a megvilágítás a festményen, és a gyönyörű férfi magába szeret, nem tud elszakadni a tükörképétől. És ezzel kapcsolatban felmerül, hogy mi az önismeret, önbi-zalom, vagy az önzés. Ez egy széles skála, és a pszichológusok Freud óta arról értekeznek, hogy hol van a normális határ, és honnét számít önmagunk szeretete, vagy éppen annak hiánya betegségnek.

A végén felteszem a kérdést: A tükör csak egy tárgy? Vagy az önisme-retünk eszköze? Mit veszítenénk egy tükör nélküli életben?

HUMOR KOCKA

A legújabb felmérések szerint 10-ből 9 férj egyetért azzal, hogy az asszonynak mindig igaza van. A tizedik férjet a felmérés óta senki sem látta...

Aki rendszeresen iszik pálinkát, mindenre vissza tud emlékezni...akár megtörtént, akár nem

Statistikailag bizonyított: a válások 100%-a házassággal kezdődik.

A SPORT JEGYÉBEN – ASZTALITENISZ BAJNOKSÁGOT SZERVEZTÜNK

A 2023-as évi asztalitenisz bajnokságunkról Mérges István tudósított:

„2023. március 21-én rendeztük meg a versenyt 15 fő résztvevővel. A lebo-

nyolításban nagy segítséget nyújtott a King-Pong Sportegyesület és vezetőjük Dévay Gyula.

A női és a férfi kategóriában is minden versenyző megmérkőzött a többiekkel, és így alakultak ki a végeredmények.

A női verseny győztesei:

1. hely Feledy Mariann
2. hely Tatay Tiborné
3. hely Nagy-Rakita Melinda

A férfi verseny győztesei:

1. hely Vászón József
2. hely Kotálik Sándor
3. hely Köller Mihály

Nagyon jó hangulatban zajlottak a mérkőzések, több magas színvonalú labdamenettel. A végén megállapodtunk, hogy jövőre folytatjuk!

A szervezők nevében:
Mérges István.”

FARSANG 2023

Ez az év furcsa farsangot tartogatott. A hivatalos farsangi időszak február 23-án véget ért, de nekünk, OMNYE tagoknak március 4-re tolódott az időpont. A már megszokott helyszín a Szekeres József Konferencia- és Rendezvényközpont télire bezárt, így maradt az Óvárosi Kultúrház nem túl tágas színpada és „nagy” terme. De se baj, a vígság megmaradt.

Ismét összejött egy szereplő csapat. Buda Dénes legnagyobb sajnálatunkra kiesett, mert elesett – a biciklijével. Pogány Gyula már nem vállalta az idei szereplést, de a korábbi farsangi műsorokat nagyon köszönjük neki. Ha lenne társulatunk, örökös tag maradna. Viszont bemutatkozott egy új tag is a mostani csapatban: Nagy Rakita Melinda. De hadd említsük meg név szerint az összes többi fellépőt: Sziva Lenke, Békes Erzsike, Keresztényi Marika, Novák Zsuzsa, Mérges Pista, Tehenic Pista, Tüske Arpi, Lefkánics Gyula, Hangyássy János és a zenész, Mendre Laci. Ide csatlakozott még Tolvaj Kriszta technikusként. Mert az idei előadás fő koncepciója a háttér vetítése volt. Minden előadott történethez a szöveg hatását növelő, találó képanyagot kellett keresni. A kicsi színpad így kitárult, belefért a mi farsangi világunk. Ez évben ismét Tolvaj Gábor szerkesztette, meg konferálta a műsort, amelynek egy része saját írásaiból került ki. Mert szerettünk volna egy kis részt bemutatni a mi életünkben, az OMNYE hétköznapjaiból is, persze a farsanghoz méltóan görbe tükörben szemlélve.

Bekövetkezett a csoda is. Az utolsó pillanatban lett hangosítás, világítás, és ráadásul a kamerák! A Halom Tv felvette a műsorunkat. Aminek címe egyszerű: Farsang 2023.

Gong, lehalkult a zsongás, és Mendre Laci kezdte a műsort: „Nemcsak a húszéveseké a világ”. Az egész terem átvette, és máris megalapoztuk a hangulatot.

A következő egy Heltay Jenő vers, a Vallomás volt. Hangyássy János hozta nekünk, ő adta elő jelentős átéléssel, kaján mosollyal:

„Adjon az Úr, ki egy tenyérből rosszat is, jót is osztogat,

Roszsabb erkölcsöket kegyednek, vagy nekem adjon jobbakat!”

Folytattuk a műsort egy jelenettel. A „Szülői értekezlet” életképben Mérges Pista azt kívánta érzékeltetni, hogy milyen nehéz egy apának akarata ellenére végigülni azt a sok felesleges locsogást, ami elhangzik, ha a szülők összegyűlnek. Mert mindenki fontoskodni akar, ahogy azt Keresztényi Marika váltott szerepekben, öt különböző hozzászóló megmutatásával bizonyította.

A korábbi előadásainkban sláger volt a népszerű viccek egymást követő, pingponglabdaként pattogó bemutatása. A téma most a „Szőke” volt nőben és férfiban egyaránt. Itt van például egy szőke férfi, aki nálunk akár kopasz is lehetne:

A fazon bemegy a hangszerboltba és felméri a választékot:

– Kérem azt a fehér harmonikát és azt a piros szaxofont.

– Nézze, a poroltót viheti, de a radiátort gondolja meg még egyszer!

A sok bohóság után világot láttunk. „Hová nem utazunk?” címmel, egy tapasztalt utazó házaspár véleményét hallottuk Sziva Lenke és Lefkánics Gyula előadásában. Derűsen látták múltbeli utazásaik balul sikerült eredményeit, amelyeket csipkelődve soroltak fel egymásnak. Az évődésből az OMNYE tagság sem maradt ki. Először a hosszúra sikerült utazási élménybeszámolókat figurázták ki, aztán az albán tengerparton szervezett lelkes gerinctorna gyakorlatokon élcelődtek.

És jött Mendre Laci, és jött a zene: Egy kedves nyugdíjas dal az OMNYE facebook oldaláról. A háttérben felírt

szövegnek hála, a közös énekléstől zengett a terem. Laci egy finomítás versszakot is írt a végére, ami így hangzik:

„Évek óta nem nyitunk, s nem zárunk el csapat

Nem indítunk szivattyút, s nem veszünk le párlatot

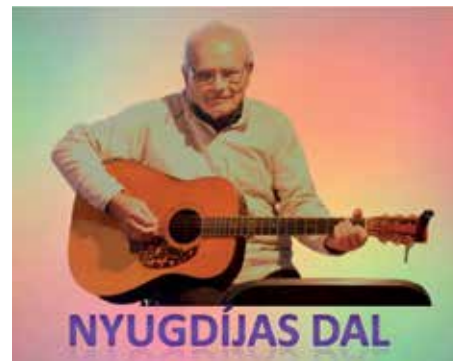
De arra gyakran gondolunk, hogy voltak utódok

Akik gondtalanul vették át a stafétabotot.”

Köszönjük Lacinak a személyes megszólalást.

És ekkor következett az OMNYE egyik legnemesebb hagyományának, a kiskunmajsai disznótornak a megidézése.

„2022. november 27-én az Egyesület aktív tagjaiból egy 30 főből álló vidám csapat indult Százhalombattáról Kiskunmajsra felé. Több szállítójárművel déli irányba haladva, kisebb rajokban közelítették meg a célpontot. A feladat a kiválasztott sertés felderítése, védekezésének megtörése és eltüntetése volt.” Így kezdődött az ismertető. Aztán sorban bemutatkozott a tapasztalatlan újonc, a kooperációs manager, a két piaszint felügyelő, a betegségügyi szakértő, a

piaszint felügyelők

„csapassuk” elektromos szakértő

„csapassuk” elektromos szakértő, és az eltakarítók, akik mindent eltüntetnek.

Külön köszöntöttük a disznóölés főszereplőit. Először Ducika, a legszebb,

legszőkébb disznó szólalt meg Erzsike nagyszerű előadásában, majd a böllér következett, Mérges Pisti brilliánsan előadott zanzásított szövegével.

A műsor a Lópofa csárdában, a tor helyszínén folytatódott. Képzelt eseményekkel példáztuk, hogy a különböző habitusú emberek hogyan mutatkozhatnak meg egy ünneplő közösségben. A történeteket találóan egészítették ki a helyszínen készített fotókra másolt szereplők képei.

Először egy olyan fazont mutattunk be, aki mindig sötéten látja a világot. Tüske Árpi a keserűséget és mohóságot emlékezetes alakítással jellemezte:

„Hú de jól érzem magam! A fene egye meg!” – ezzel foglalta össze a mondanódját.

A következő fickó Tehenics Pista mulatósa volt. Eszünk, iszunk, minden király! Ezzel a mentalitással futott bele a „Jaj a szívem, hol a gyógyszerem!” állapotba. Pista hozta az igazi mulatós formát.

Aztán a következő asztalnál a gondos feleséggel (Erzsike) és a gondoskodást megelégedő férjjel (Gyula) találkozunk. A paffá vált feleség megkapta az ukázt: „Most van az a pillanat, hogy én átülök oda a vidám fiúkhöz, te pedig hazasétálhatsz a szállásra.”

És aki soha nem maradhat ki a vidám társaságból, a Nagy Mesélő. Így nagybetűvel írva. A történet, amit hittünk is meg nem is, egy olyan disznótorról szólt, ahol a vadkant a gazda a kocájával akarta odacsalogatni. A vaddisznó elfutott, a cocát meg lelőtték. János nagy derűség mellett mesélt és mesélt, ahogy egy társaságban szokásos.

A majsai bemutató után ismét Mendre Laci által vezetett, már szokásosnak nevezett közös énekléssel zárult a műsor.

A Rakott Krumpli Ételbár által szállított bőségtalak nagyon finomak voltak, mint mindig. Ezek után a Hölgyek által készített finomságok kerültek az asztalokra.

Mérges Pista egy frappáns felhívása – a jelmezverseny - nagy sikert aratott! Több jelmezben is megmutatta magát a társaság, a végén eredményhirdetés is volt. Nagyon ötletesek voltak a jelmezek.

A legjobbak közül néhányat a fenti képeken mutatunk.

A zenészünk is mindent megtett, hogy jó legyen a hangulat. Tánc, mulatás még éjfél után is.

Másnap több mint 20 fő vett részt a „romok” eltakarításában.

Köszönet a szervezőknek és mindazoknak, akik hozzájárultak ehhez a nagyszerű mulatsághoz.

NYUGAT-MAGYARORSZÁG, BÉCS – MAGYAR NAGYKÖVETSÉG

2023. április 16-i indulással, ez egy két naposra tervezett kirándulás volt, amelynek fő célja Magyarország bécsi nagykövetségének meglátogatása volt. Az első napon győri városnézés, a pannonhalmi apátság gyűjteményeiben való gyönyörködés és egy mosonmagyaróvári szállás volt a programban. A következő napon utaztunk át Bécsbe, ahol meglátogattuk a magyar nagykövetség épületét és jutott még idő bécsi városnézésre is.

Nagy érdeklődés előzte meg a tagság körében ezt a programot, néhányan nem is tudtak eljönni, hiszen az autóbusz csak 55 személyt vihetett magával.

Első állomásunk a Nyugat-Dunántúl régió központja, Győr volt. A város 1009 óta a győri egyházmegye központja is, jelentős gazdasági, kulturális, egyetemi és sportközpont, az ország egyik legdinamikusabban fejlődő települése.

A városnézést – erre az időpontra még az eső is elállt – a győri Bécsi Kapu térről indítottuk. Nagy élmény volt városnéző kisonnattal végig dőcögni a szépen felújított barokk belváros utcáin, terein.

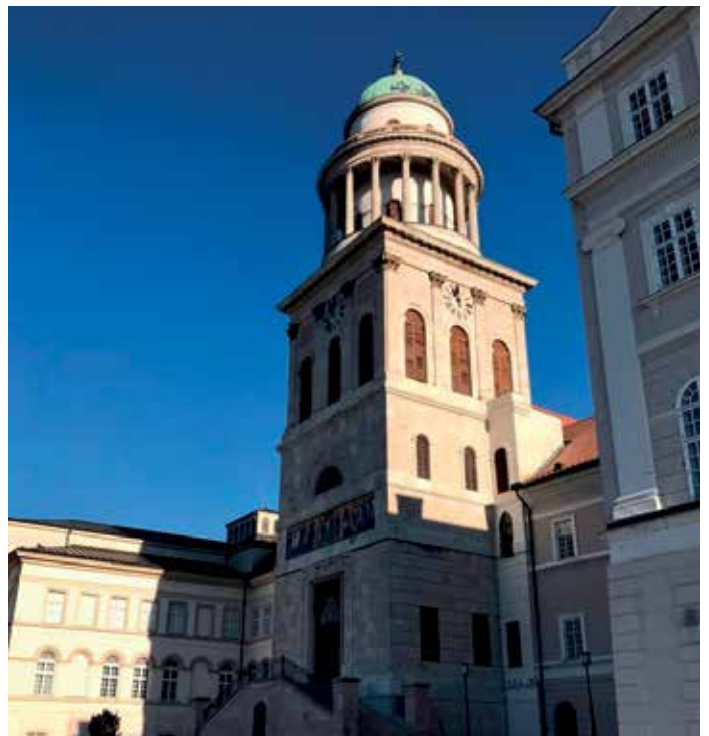
A városnézés utáni kb. 1 órás szabadprogram során gyalogosan is bejártuk a belvárost.

Délután meglátogattuk a pannonhalmi főapátságot, ahol egy kétórás idegenvezetéssel megtekintettük a szépen felújított, gótikus Szent Márton bazilikát és a román stílusú altemplomot. Megtudtuk, hogy 996-ban Géza fejedelem Csehországból érkező szerzeteseket telepített le Pannónia Szent Hegyén. A Tours-i Szent Márton tiszteletére emelt monostor, a fejedelmi alapítás szándéka szerint, a középkori Európa kultúrájának keleti Hídfeállításává vált.

Az István király által jogaiban megerősített monostor feladata a kereszténység terjesztése és az európai kultúra meghonosítása, ápolása lett. Az apátság későromán - koragótikus bazilikája a középkori magyar építészet egyik remekműve, s ezt veszi körül a monostor épülete. Meglátogattuk a Mátyás korabeli kerengőt, itt rövid időre megálltunk a Szent István kápolnánál. Emlékezetes maradt a 400 ezer kötetet összegyűjtő, impozáns, klasszicista könyvtár is.

A pannonhalmi Bencés Főapátság magyar és egyetemes, egyházi és kulturális jelentőségének és értékének elismeréseként az épületegyüttest és környékét 1996 decemberében a Világörökség részévé nyilvánították.

A késő délutáni órákban érkeztünk Mosonmagyaróvárra, ahol elfoglaltuk szállásunkat. Szabadprogram keretében lehetett a városban sétálni, de voltak akik a vacsora elfogyasztása után Mosonmagyaróvár esti fényeiben gyönyörködtek és látták a kivilágított várat is.

A következő napon, a reggeli elfogyasztása után elindultunk Bécsbe, Ausztria fővárosába. A határ átlépése után hamarosan elhaladtunk Ausztria legnagyobb olajfinomítója (OMV) mellett, amely Schwechat-ban található. Integrált finomító, a Borealis leányvállalattal együtt komplexitása igen magas. 1960-ban kezdte meg a működését, jelenleg is az egyik legnagyobb és legkorszerűbb finomító Európában, és sok más országhoz hasonlóan Magyarországra is többségében innen jön az üzemanyag az OMV kutakra. A finomító, amely évente nagyjából 9,6 millió tonna nyersolajat dolgoz fel, a döntően az Adria – Bécs (AVVT), a Triesztből induló kőolajvezetéken keresztül jövő többféle alapanyagból.

Schwechat után már hamarosan beérkeztünk Bécsbe, ahol fő uticélunkat, a magyar nagykövetség épületét látogattuk meg. Kedves fogadtatásban volt részünk. A nagykövet végigvezette a társaságot az impozáns műemlék épületben és közben ismertette annak történetét.

Az épület a Bankgasse 4-6 szám alatt található. Az utca mai elnevezése utal az egykor itt alapított első osztrák-magyar bankra. Az egységesnek látszó homlokzat a 18. század végén nyerte el mai alakját.

A bécsi nagykövetség épülete Magyarország harmadik legnagyobb nagykövetsége. A nagykövet szerint a diplomaták, akik ott megfordulnak, mindig megcsodálják az épületet és termeit, ahogy azt mi is tettük.

Közel kétórás séta következett Bécs belvárosában tagtársunk, Heiman Péter vezetésével, aki aktív korában hosszú éveket töltött Bécsben. Megcsodáltuk a történelmi belváros épületeit, a teljesség igénye nélkül néhány példa: Szent István székesegyház. Kärtner strasse, Hofburg, a császári palota épületegyüttese és természetesen megkóstoltuk a kihagyhatatlan bécsi bratwurst-ot is.

A nap záró programja a császári rezidencia, a schönbrunni kastély megtekintése volt.

A Habsburgok hajdani nyári rezidenciája pompás császári dísztermekkel és egy pazar parkkal nyugözi le a látogatókat. Itt lakott valamikor Mária Terézia, Ferenc József császár és Erzsébet királyné is, valamint a császári család számos más tagja is.

A kastély Európa egyik legszebb barokk épületegyüttese.

A Gloriette egy magaslaton áll a kastély parkjában és pazar kilátás nyílik innen Bécsre. A pompás építményben napjainkban a Gloriette kávéház található. Ízletes sütemények vártak itt közülünk azokra, akik felsétáltak erre a csodás helyre.

Késő délután, kora este élményekkel telve indultunk haza.

HUMOR KOCKA

*Van kettőnkről egy fényképem....
Úgy nézünk ki rajta, mint két gázpalack.
Én propán, te meg bután!*

Éves közgyűlés

2023. április 25-én tartottuk éves rendes közgyűlésünket, amelynek helyszíne ezúttal is a MOL Dunai Finomító színházterme volt. Sziva Miklós elnök megnyitója után tisztelettel megemlékeztünk az elmúlt időszakban elhunyt tagtársainkról.

Ezután már a kötelező napirendi pontok szerint haladtunk. Megválasztottuk a közgyűlés tisztségviselőit, mint pl. a mandátumvizsgáló bizottság tagjait (Dr. Szabó János, Novák Ferenc, Kotálik Sándor), a jegyzőkönyv hitelesítőket (Buda Dénes, Macsali Károlyné, Köller Mihály), megerősítettük a jelölőbizottság tagjait (Nádasy István, Ágostonné Németh Irén, Gulyás József) valamint a szavazatszám-láló bizottság tagjait (Marek Ildikó, Szabó János, Hegedűs Jánosné).

Dr. Szabó János a jelenléti ív résztvevők általi aláírása alapján megállapította, hogy az egyesület 128 tagjából jelen van 79 fő, azaz a részvételi arány 61,7%, a közgyűlés határozatképes.

Sziva Miklós elnök beszámolójában kiemelte az elmúlt időszakban végzett egyesületi tevékenységet. 2022-ben már szabadon szervezhettük a programjainkat, amelyek nagyon széles skálán mozogtak. Voltak szakmai jellegű, kulturális, ismeretterjesztő programjaink. Megszervezhettük a belföldi- és külföldi kirándulásainkat. Rendezvényeinken a részvétel nagyon magas volt, sokszor a bőség zavarával „küzdöttünk”. Egyre nagyobb népszerűségnek örvend az általános közérzet és fizikai állapotot javító tornánk, amit egész évben végezni tudtunk zökkenőmentesen,

Az Elnökség megtartotta az Alapszabályban is rögzített elnökségi üléseket. Az Egyesület pénzügyi helyzete stabil, a bevételek-kiadások összhangban vannak és a 2019. évi rendkívüli közgyűlésen elfogadott kódexnek megfelelő.

A Felügyelő Bizottság jelentésében megállapította, hogy a működés megfelelő az Alapszabályban foglaltaknak illetve az egyesületi jogszabályoknak.

Macsali Károly hozzászólásában, egészségi állapotára tekintettel kérte felmentését az elnökségi tagság alól. Ed-digi fő feladata az OMNYE újság szerkesztése, összeállítása volt, ebben még az idei évben továbbra is részt vesz, mivel azonban kevesebb rendezvényen tud megjelenni és arról beszámolót készí-

MOL SZAKMAI NAP

ni, kérte, hogy a rendezvény felelősök illetve a klubnapok házigazdái készítsék el a riportokat, amelyeket ő már azután összeszerkeszt. A 2022-es évről is nagyon színvonalas, mindenre kiterjedő újság készült el, ebben a munkában Pogány Gyula nagy segítségére volt.

Pogány Gyula felhívta a figyelmet az SZMSZ aktualizálására, amelyben az előző évi személyi változások még nincsenek átvezetve. Dr. Szabó János javasolta az SZMSZ mellékleteinek módosítását, illetve aktualizálását, amely Elnökségi hatáskörben van.

Határozathozatalok:

1/2022. évi határozat: A tagság egyhangú szavazással elfogadta az SZMSZ változásait.

2/2022. évi határozat: A tagság egyhangú szavazással elfogadta a 2022. évi beszámolót.

Tisztújítás: Nádasy István bejelentette, hogy a Jelölő Bizottság elvégezte munkáját és a tagsággal közösen Elnökségi tagnak javasolják Tehenics Istvánt és Tolvaj Gábort, míg a Felügyelő Bizottság tagjának Pogány Gyulát jelölik.

Lezajlott a választás, melynek eredménye az alábbi:

Tolvaj Gábor 44 szavazat
Tehenics István 34 szavazat
Pogány Gyula 78 szavazat
Tóth József 1 szavazat.

Így Elnökségi tag Tolvaj Gábor, Felügyelő Bizottsági tag Pogány Gyula lett. A közgyűlés hivatalos része ezzel lezárult.

A MOL Szakmai nap keretében előadást hallgattunk meg „Az egységes hulladékgazdálkodási koncesszió és a MOHU” címmel.

Az Európai Unió szigorú irányelvekben határozta meg, hogy a tagállamokban keletkezett hulladéknak minél nagyobb részét hasznosítsák újra, hogy így kerüljön be a körforgásos gazdaságba.

Magyarországon ezt a feladatot a MOL kapta meg, akik létrehoztak egy MOHU névre hallgató új céget. A MOHU egy tisztább és fenntarthatóbb jövőt épít azáltal, hogy a hulladékgazdálkodás terén igazodik az EU újrafeldolgozási kvótáihoz: 2040-ig eléri, hogy a teljes hazai hulladékmennyiség 65%-át újrahasznosítja hazánkban.

A vállalás és a vízió jelentőségét és nehézségét jelzi, hogy jelenleg a feldolgozatlanul maradt, tehát zömében elásott hulladék a teljes mennyiség 60%-a. A MOHU ezt 2030-ig 10%-ra csökkenti és az újrafeldolgozást 32%-ról 65%-ra növeli.

Ebben a nagyon izgalmas témában tartott előadást a MOHU Képviselőtében Furák Zoltán, Anyag – és termékáram felelős, aki közgazdász végzettséggel rendelkezik és 2021. szeptemberben csatlakozott a MOL csapatához. 15 év mezőgazdasági (családi gazdasági) tapasztalattal rendelkezik, 4 évet töltött raktározási, kereskedelmi ismeretek megszerzésével, és 12 év hulladékgazdálkodási tapasztalattal is rendelkezik.

Ismertette azokat a hulladékáramokat, amelyekkel foglalkozni kell:

- Vegyes települési (kommunális) hulladék
- Biohulladékok (zöld, étel-, és élelmiszer)
- Lomhulladék
- RDF tüzelőanyag (Refuse Derived Fuel)
- Háztartási veszélyes hulladékok
- Lakossági építési és bontási hulladék

Néhány alapfogalmat is tisztáztunk a jövőt illetően: a kukás autó neve ezután célgép, a hulladékgyűjtő kukákat, zsákokat a jövőben edényzetnek hívjuk, a hulladékégetők új neve, hulladékhasznosító mű.

Furák Zoltán elmondta, hogy a MOHU célja, hogy társadalmi szemlélet- és viselkedésváltozást idézzen elő: ne szemétként tekintünk kidobott javainkra, hanem a hulladékot értékes alapanyagként és energiaforrásként lássuk, amiből újra és újra hasznos anyagok lesznek. Szeretnék, ha

Sziva Miklós elnök

a MOHU partner lenne abban, hogy a jelenleg még hulladéknak tekintett anyagokat értékke változtassa.

2023. július 1-jét követően az eddig megszokott önkormányzati és állami hulladékgazdálkodási közfeladatok helyett az előbbi megszűnésével egy centralizált hulladékgazdálkodási rendszer jön létre, melyben az állam hulladékgazdálkodási közfeladata a hulladékgazdálkodási résztevékenységekre és a hulladékgazdálkodási intézményi résztevékenységekre terjed ki. Az állami hulladékgazdálkodási közfeladat gyakorlásának jogát az állam kizárólag egységesen, egy eljárásban, egy és ugyanazon koncesszor részére koncessziós szerződéssel 2023. július 1-től 35 évre átadja.

A MOHU erre a célra jött létre és nyerte meg az állami koncessziót a hulladékgazdálkodás hazai egységesítésére és fejlesztésére.

A MOL Szakmai nap folytatásaként bemutatkozott Mathisz Zsolt, a DS Termelés Mol igazgatója, aki Császár Pétert követte ebben a pozícióban.

Zsolt a Dunaújvárosi Egyetemen szerzett gépészmérnöki diplomát.

2003 május és 2005 februárja között a Petrolszolg Kft-nél a tároló tartályok, csővezetékek static vessels karbantartását irányította, majd részt vett az alvállalkozókkal kapcsolatos műszaki feladatok és költség elemzések munkájában.

2005 márciusban átkerült a Dunai Finomítóba, ahol 2007 decemberig a Bázisolajok és a Paraffin termelés készülékeinek karbantartásáért volt felelős. 2008 januártól – 2010 áprilisig Project Managerként dolgozott a tároló tartályok beruházási munkáiban, majd a finomítói beruházási projektek

és a termelő üzemek éves karbantartásaiban vett részt. 2010 május és 2012 február között a Dunai Finomítóban a vasúti és uszálytöltés helyettes vezetője volt.

2012 március – 2013 január között az AV-1-2 üzemek üzemvezetője volt ekkor 35 fizikai dolgozó és 2 fő alkalmazott munkáját irányította.

2013 februártól és 2013 áprilisig, 3 hónapig a Slovnaftnál dolgozott LEAN szakértőként, ezt a munkát folytatta 2013 április és 2014 január között a Dunai Finomítóban is.

2014 február – 2017 június között Karbantartás vezető volt a Szabadegyházi Szeszgyárban, majd visszakerült a MOL-ba és 2017 július és 2022 június között Tiszaújvárosban dolgozott Karbantartás vezetőként. 2022 júliustól 2023 januárig Százhalombattán a DS termelés Karbantartás vezetője, 2023 februártól a DS Termelés igazgatója.

Mathisz Zsolt előadásában röviden áttekintette a Dunai Finomító evolúcióját, annak egyes korszakait.

1. Korszak – ide tartozott a Finomító kiépítése, 1960–1980 között (AV1-3, Aromás Extrakciós üzem, Kénkinye-

rő üzem, Könnyűbenzin Izomerizáló üzem, stb.)

2. Korszak – Termépaletta fejlesztése, profittermelés növelése, 80-as évek (FCC, Alkiláló üzem)

3. Korszak – Termékminőségek javítása az EU tagsághoz, 90-es évek (Kén, ólom- és benzoltartalom csökkentés az üzemanyagokban, Katalitikus benzinreformáló üzem, Kénkinyerő-4 üzem, Benzin kénmentesítő 4 üzem)

4. Korszak – Út a „felső kvartilisbe” – 2000-es évek (Maradékfeldolgozás, Hidrogéngyár, EU 2005 projekt - Gázolaj Kénmentesítő-3, Benzin Kénmentesítő-5 – Kénviszanyerő-6, a Finomítás aranyévei)

5. Korszak – Ipari érettség 2020-ig (Alternatív kőolajok, Gumibitumen, Bio-motorhajtó anyagok bevezetése 2014-től, Meglévő üzemek hatékonyság növelése)

6. Korszak – Transzformáció 2020-tól (Alapanyag rugalmasság, Petkemizáció erősítése, Körforgásos gazdaság, CO² semlegesség, MSA, Zöld hidrogén)

Ebben az úgymond fekete-fehér konverzió idején jellemző a csökkenő üzemanyag, növekvő petrokémiai arány és az új termékek, az újrahasonosítás.

Most áttérünk az evolúció egy következő fázisába, a fehér-zöld konverzió időszakába, amelyben növekedés várható az MSA, az Aromás, a Bázisolajok vonatkozásában. Csökkenteni kell a karbon lábnyomot, maximalizálni kell a potenciálokat, racionalizálni kell az eszközöket. Növelni kell a termék jövedelmezőséget.

Közygűlésünk és a MOL Szakmai nap befejezéseként a Dunai Finomító meghívta egyesületünk tagjait egy ebédre, amelyet ezúttal is tisztelettel megköszönünk.

KÉTSZER MÁSFÉL ÉV TENGIZBEN, A KŐOLAJIPARI BERUHÁZÁSON

2023. május 23-án klubnapunk vendége volt Bakos Iván, aki a távoli Tengizben töltött időszakának szakmai élményeiről tartott érdekes előadást. Bakos Iván neve már nem ismeretlen tagságunk előtt, hiszen 2022-ben már tartott egy előadást a Fluid Katalitikus Krak (FCC) üzem beruházásáról.

Iván egyébként 1976-ban szerzett gépészmérnöki diplomát, melyet később követett egy Hegesztő Szakmérnöki diploma is 1982-ben. 1976-tól 1987-ig dolgozott a Dunai Finomítóban, a Beruházási Főosztályon, különböző beszerzésekkel kapcsolatos pozícióban, majd ő volt az FCC üzem létesítmény vezetője.

1987-től 2004-ig állt a Vegyész alkalmazásában, ekkor történt, hogy kétszer is eltöltött másfél évet Tengizben (először 1992 és 1994 között majd 1998 és 2000 között ismét).

Négy nyelven – orosz, angol, német francia – kiválóan beszél.

A későbbiekben dolgozott az ATCO Europe LLC-nél, majd 2006–2011-ig a TVK-nál, project managerként. 2012-től napjainkig a CQS-Inspect Kft alkalmazásában áll.

Már bevonulásával is izgalmat keltett tagságunk körében, hiszen csodálatos zöld színű kazah népviseletben jelent meg. Elmondta, hogy Tengiz Kazahsztánban található, ahol a lakosok ugyanúgy őrzik a hagyományokat, ahogy azt mi magyarok is tesszük és elég sok időt eltöltött a helyiek társágában, akiktől így alkalma volt ezt a ruhát kapni, mégpedig a kazah delegáció egyik budapesti látogatásakor.

Van ennek az öltözéknek egy lila változata is, amihez egy hosszú csákó is tartozik, amit csak ünnepi alkalmakkor viselnek. Iván elmondta, hogy számára ez is egy ünnep, hogy

itt lehet az OMNYE tagok és régi kollégák társaságában, ezért úgy gondolta, hogy megtisztelti ezt az eseményt a ruha bemutatásával.

A tengizi élményekről már népviselet nélkül beszélt.

Egy olajipari beruházás kivitelezésében, fejlesztésében vett részt, melynek kapcsán azt is elmesélte, hogyan éltek a sivatag közepén kiépített Magyarújjvárosban.

A Vegyépszernél még az előző rendszerben örökölte meg ezt a munkát, amikor fővállalkozóként több mint 150 cég munkáját koordinálták elsősorban fő szakterületükön – építési ágazat, szerelés – belül. Kétszer 3–3 millió tonna éves kapacitású nyersolaj előkészítő állomást építettek, amelyet a Lurgi-Livin-Lavalin konzorcium tervezett.

Sok anyagot Magyarországról szállítottak be az úgynevezett Jamburgi Egyezmény szellemében. De mi is volt ez az egyezmény?

A Jamburgi Egyezmény Szovjetunió és Magyarország között fennálló egyezmény, amelynek értelmében Magyarország 1989-ben 0,5, 1990-ben 1,5, 1992 és 1998 között 2 milliárd köbméter földgázt importálhatott Oroszországból, az 1999 és 2008 közötti időszakra pedig évi 2 milliárd köbméter földgáz vásárlására kapott opciót. 1998-ig az import nagy részét beruházási hozzájárulásként kapta az ország. A Jamburgi Egyezmény azért is különleges, mert a hazai beruházási hozzájárulást nem a rendkívül hideg éghajlatú, sarkvidéki Jamburgban kellett megvalósítani, hanem a mai Kazahsztán területére eső Tengizben. Iván szerint az ellentételezésbe a beépített anyagokon kívül néhány száz Ikarus autóbusz is beletartozott.

Így került ez a munka a sivatagba, aminek ugyanúgy vannak kihívásai (szárazság, porvihar, stb.), mint a hideg éghajlatnak (még szúnyogok is voltak!).

1993-ban aztán történtek nagy változások. A Vegyépszernél tulajdonosváltás és vezérigazgató váltás következett, valamint a Szovjetunió szétesése után Kazahsztán megörökölte ezt az olajmezőt. 2 évre rá az amerikai Chevron céggel egy konzorciumi megállapodást kötöttek, akik azt vállalták, hogy évi 1 milliárd dolláros fejlesztést hajtanak végre és a félben hagyott részeket, mint pl. a nyersolaj előkészítő állomásokat is befejezték. Megalakult egy nemzetközi közösség, ahol a kazahok voltak a hazaiak – ezzel együtt kb. az első öt évben az orosz nyelv volt a hivatalos (szinte nem is tudták, hogy van kazah nyelv), aztán megjelentek az amerikaiak 1993-ban, hozták az angol nyelvet, Ekkor kellett olyan személy, aki mindkét nyelvben otthon van. Ez a személy lett aztán Bakos Iván, akiben a Vegyépszernél új vezetése is megbízott. Úgy gondolja ezt sikerült is meghálálnia, mert jól teljesítettek, hiszen egy év alatt 100 millió dolláros árbevételért értek el.

A munka hatalmas kihívás volt mindenki számára. Egészen más vezetési szemléletet ismerhettek meg. Korábban már dolgoztak japánokkal, németekkel, de az amerikaiaknak egészen más a mentalitásuk, nagyon sokat lehetett tőlük tanulni.

Az élet igen emberpróbáló volt. Váltott munkában dolgoztak még az első számú vezetői pozícióban lévők is. Öt hetet dolgoztak a sivatagban, utána három hét szabadság következett. Közben volt az átadás-átvétel, amikor 8-10 oldalon összefoglalták, hogy mi történt az elmúlt időszakban, hol tartanak a munkálatok, milyen munka van még nyitva, amit be kell fejezni.

A váltó műszakokat is az amerikaiak vezették be a saját embereiknél is. Igényük volt, hogy nagyon jó szakemberek vegyék őket körül. A Vegyépszernél

Autótút a sivatagban, Tengiz közelében

A KTL-1 keleti vége

Magyarújjváros látképe madártávlatból

korábbi helyi vezetői is, akiktől Iván átvette a feladatot, nagyon jó munkát végeztek a Komplex Technológia Sor (KTL) kiépítésében.

Mint említette összesen kétszer másfél évet töltött Tengizben. Az első években egy BVV nevű magyar cég volt az ellátójuk. Magyarországról és Hollandiából kamionokkal hozták az élelmiszert. A helyszínen aztán raktározották és egy komplett várost, a már említett Magyarújjvárost, egy egész lakótelepet hoztak létre, ami 5400 emberre volt kialakítva, volt óriási konyha, volt orvosi szolgálat szakorvosokkal, még egy kis kórház is volt. Az étkezés és a jó pihenés nagyon fontos volt.

A lakóegységek úgy néztek ki, hogy voltak 18 személyes csillagházak és 200 fős 2 emeletes épületek. A munkarend: 6x10 órás munkahét, 12 hét után egy hónap szabad idő. Újságokat repülővel kaptak, kb. egy hetes késéssel, TV-t tudtak nézni, a Duna TV már fogható volt.

Befejezésül Bakos Iván elmondta, hogy nagyon hálás a Vegyépszernak, de még a DKV-nak is fontos szerepe volt, hogy ebben a nem mindennapi munkában részt vehetett.

A NAPFÉNYES TOSZKÁNÁBAN JÁRTUNK

2780 km busszal-villamossal-vonattal-hajóval – és ehhez még a napi 10-15 ezer lépéses városnéző gyaloglások... szóval meg kellett dolgozni a felejthetetlen élményekért,...de megérte.

Május 24-én indult útnak a 47 fős vidám társaság. Az első napi 1010 km-es etáp - sósrudak, pogácsák, unikum és pálinkák kóstoltatásával - három óránkénti pihenőkkel és az elmaradhatatlan szlovén Trojane-fánkos kitérővel 13 órát vett igénybe.

Bakos Bertalan (Berci) idegenvezető, aki immár harmadik úton volt kísérőnk gondoskodott a tájhoz, régióhoz kapcsolódó szellemi muníciókról. Volt szó a Balaton természetrajzáról, a Pó-síkságnak az olasz élelmiszer-gazdaságban betöltött szerepén át a paduai és bolognai egyetemekről, Marconi találmányairól. De arról is, hogy itt „tilos” a tésztát késsel összevágni, a pizzára ananászt rakni vagy ketchup-ot önteni. Megtudtuk, hogy Toszkánát 800-évig etruszkok lakták. Felvilágosodottabbak voltak a rómaiaknál. Gazdag építészetük volt, például ők alkalmazták épületeiken először a boltívet, sőt a vízvezeték is etruszk találmány. Hozzájuk köthető az szőlő és az olajfák telepítése is.

Másnap, első igazi kirándulásunk Písa és Luccába vezetett. Fotók százai igazolják, hogy a levegőben mi is meg-

állítottuk a pisai ferde torony dőlését. A torony magassága egyébként 55,86 méter az alacsonyabb oldalon, és 56,7 méter a magasabb oldalon. Bár függőlegesnek kéne lennie, már nem sokkal az építés kezdetének éve, 1173 után elkezdett dőlni délkelet felé a rosszul lefektetett alapok és a laza alréteg miatt, ami lehetővé tette, hogy elmozduljon egy irányba. Jelenleg a torony teteje 3,9 méterrel mozdult el a függőlegestől.

Hosszú sétát megtéve eljutottunk az Arno folyó partján az olasz nemzeti hős: Garibaldi szobrához.

Lucca egy erődváros tele templomokkal (a száz templom városa), tornyokkal, palotákkal, ami a XII. századtól 650 évig fennálló, a velenceivel rivalizáló köztársaság székhelye volt. Rendkívül gazdag történelmi emlékekben, műalkotásokban. Itt született az egyik leghíresebb olasz zeneszerző, Giacomo Puccini, a Pillangó kisaszszony, a Bohémélet, a Turandot és sok más opera alkotója, akinek szülőháza még ma is látható és látogatható a Szent Mihály templom szomszédságában.

Az Amfiteátrum tere az egyik leg-szuggesztívebb hely a városban, hírnevét az ellipszis formájának köszönheti, s a színes, magas és keskeny homlokzatú épületeinek, melyek a teret körülveszik.

A leghíresebb, leglátványosabb látnivaló a monumentális 16. századi városfal, amely még ma is övezi Luccát, bástyái a városállam szabadságának és hatalmának a szimbólumai voltak.

A nap zárásaként egy vidéki gazdánál „borkóstoltunk”.

A harmadik napon 300 km-es buszozás és két nagyszerű, egymás-

Puccini szobra

Amfiteátrum tere

tól gyökeresen eltérő, de jellegzetesen toszkán város: Siena, illetve San Gimignano meglátogatása volt a program. Előbbit – Berci közléséből is tudhatóan a rómaiak, az utóbbit (mert hegytetőre épült) az etruszok alapították. Szavakkal alig leírható élmény volt mindkettő.

Siena gazdag történelmi és kulturális örökséggel rendelkezik és számos lenyűgöző látnivalóval büszkélkedhet. Óvárosa az egyik leggyönyörűbb és legjobban megőrzött középkori városközpontok közé tartozik.

A Piazza del Campo egy félhold alakú tér, amely a középkorban szolgált, mint a város politikai, gazdasági és társadalmi életének központja. Manapság itt tartják évente egyszer a Palio di Siena lovagi játékokat.

A Sienai katedrális (Duomo di Siena) egy lenyűgöző gótikus stílusú katedrális, a város egyik legfontosabb építészeti remekműve.

San Gimignano dombtetőn épült középkori település. Tökéletes állapotban maradtak fenn a középkori építészet emlékei, a városfal és a lakótornyok (13 db), melyek a város nevezetességei mind a mai napig. Ezekről kapta a „Tornyok városa” becenevet is.

A negyedik napi utunk Firenzébe, a reneszánsz fővárosába vezetett.

A városközpontba vagy tizenöt megálló után, villamossal jutottunk. Az olaszok a várost „La bella” (a szép) jelzővel illetik. Ám nekünk még annál is szebbnek tetszett. Átvágva a turisták hadain elének tárult a Dóm, a keresztelőkápolna keleti paradicsomi kapuja, majd a városháza, a Neptun-szökőkút és Michelangelo Dávid szobrának másolata.

Az Uffizi képtár mellett elhaladva jutottunk el az aranyboltok sokaságát magában foglaló Ponte Vecchio-hoz. Az üzletek feletti második szinten fut

Piazza del Campo

A katedrális előtt

keresztül a Corridoio Vasarino, vagyis a Vasari folyosó, mely az Uffizi-képtárat és a Ponte Vecchio-n keresztül a Pitti palotát és a Palazzo Vecchio-t (Városházát) köti össze, így megkönnyítve az uralkodók közlekedését otthonuk és munkahelyük között.

Végül eljutottunk a Santa Croce (Szent kereszt) templomhoz, amely 115 méter hosszú főhajójával a világ legnagyobb ferences rendi bazilikája. A templom számos világhírű itáliai művész és tudós végső nyughelye, s mint ilyet úgy is nevezik, mint az Itáliai Dicsőség Temploma. Itt találjuk Galileo Galilei (fizikus, matematikus és csillagász), Lorenzo Ghiberti (szobrász), Nicolo Machiavelli (politikus, humorista író), Michelangelo Buonarroti (szobrász, festő, építész), Gioachino Rossini (zeneszerző) sírját, valamint Dante Alighieri (költő), Guglielmo Marconi (feltaláló) és Enrico Fermi (Nobel díjas fizikus) jelképes sírját is.

San Gimignano látképe

Firenzei Dóm

Firenze városháza

Michelangelo síremléke

Este, szálláshelyünkön köszöntöttük a születésnapos Vigné Katit.

A hazautazás előtti napunkon a Cinque terre-re látogattunk. Ez annak a partszakasznak a neve, ahová a part magas szikláiba kapaszkodva öt falu települt (Riomaggiore, Manarola,

Vernazza, Corniglia, Monterosso al Mare). Ebből kettőt, Monterossot és Manarolát kerestük fel. A látvány Amalfit idézte.

Vissza, La Speziába hajóval jutottunk. Másnap korán reggel indultunk, ekkor már „csak” 1 010 km volt hazáig...

HÁTIZSÁKOS KIRÁNDULÁS UNOKÁINKKAL A SVÁBHEGYRE

Az elmúlt évi nagyszerű kezdeményezést követően, 2023-ban Balai Marika ismét megszervezte a kirándulást, amelyen a nagyszülők unokáikkal együtt vehettek részt. A létszám nagyon gyorsan betelt, pedig ötvenöt személyes busszal indulhattunk a Svábhegyre, ahol elsőként a Csillagvizsgálót látogattuk meg.

A nyolcholdas, zeg-zugos, ősfás parkban megbújó csillagvizsgáló Budapest kupolája alatt három különleges távcső együttessel vizsgálhatók az égbolt rejtelmek. Vezetőink meséltek a park és a kupola történetéről, valamint a bolygók megfigyelésének módszereiről, érdekességeiről. Az 1928-ban átadott, tíz méter átmérőjű kupolaóriásban látható Budapest legnagyobb távcsöve, mely a Bükki Csillagda mellett hazánk legnagyobb bemutató távcsöve.

Mielőtt a modern kor eszközeit megtekintettük, találkozhattunk a Komparátorral, amellyel, régen, még az analóg korban fényképek segítségével követhették nyomon a bolygók elmozdulását. A gyerekek maguk is kipróbálhatták az eszközt. A faácsolatú kupolát belül faboritással burkolt, óriási, gőzben hajlított gerendák tartják, kívülről pedig rézle-

mez fedi. Manapság már motor forgatja körbe, a kupolarés azonban ma is a klasszikus körfonatú kötéllel, kézi erővel nyitható. Így a vállalkozó gyerekek maguk nyithatták, zárhatták azt.

Az itt látható három eszköz főműszere egy 60 cm tükör-átmérőjű Zeiss-Heyde távcső, amelybe mindannyian bekuccskálhattunk, láthattuk a Napot és annak szélén a kilövelléseket.

A meridiánházban található a Klebelsberg-előadóterem. Falát gázködökről, csillaghalmazokról és meteorit kristályokról készült színes fotók díszítik. Előadóink meséltek a megfigyelések tapasztalatairól. Láthattunk különböző földönkívüli kőzeteket szabadszemmel és/vagy mikroszkóppal. Egyik-másikat kézbe is foghattuk.

A „tudományos” vizsgálódás fáradalmait a szépen felújított és parkosított Normafánál pihentük ki. Némi fagyis és üdítő után átmentünk a hatalmas, nagyszerű elemekkel beépített játszótérre, ahol az unokák jól elfáradhattak, a nagyszülők pedig szemüket mindig rajtuk tartva beszélgethettek, üldögelhettek egy kicsit.

Ezután átsétáltunk az úttörővasúthoz (nagy szülő szóhasználattal), vagyis a gyermekvasúthoz és vonatra szálltunk. Az alagútban nagy sikongatással díjazták a gyerekek a többször lekapcsolt világítást.

Végezetül a végállomáson várakozó autóbuszunkra szállva hazautaztunk. Egyik-másik fáradt utas elbóbiskolt. Nem zavarta őket a fáradhatatlan gyerekek vidám csivitelése, amely betöltötte a buszt.

A kirándulás sikere vitathatatlan, amiért a szervezőnek Balai Marikának jár a hatalmas köszönet.

Reméljük, a jövő évben is részünk lehet ilyen páratlan élményben.

Pálihálás

KIRÁNDULÁS A BAKONYBA

Június 13-16. között az OMNYE egy kis csapata mikrobuszba szállt és elindult a Bakony egyik szépséges zugába Pálihálásra. A kis falu dombokkal körbeölelt, virágos rétekkel tarkított, csörgedező patakparton helyezkedik el a Holomány-tető lábánál. A „hálás” végződés eredete oda vezethető vissza, hogy több száz évvel ezelőtt fogatosoknak adott pihenőhelyet, szálláshelyet az erdei munka mellett. Ideális elhelyezkedése miatt e hely most is kiváló választás azoknak, akik nyugodt, családi környezetben szeretnék kipihenni a mindennapok fáradalmait.

A százhalombattai Önkormányzat támogatásával (szállás a Sasfészek vendégházban és az útiköltség 50%-a) szervezett bakonyi kirándulás azonkívül, hogy egy csodás birtokon eltöltött három napot (két éjszakát) tartalmazott számos kulturális programot is magába foglalt.

Elsőként a 996-ban alapított Pannonhalmi Bencés Főapátság lenyűgöző épületegyüttesét látogattuk meg. Avatott vezetővel ismerkedhettünk meg az apátság múltjával és jelenével. Utána Zircen a helyi házas ételeket kínáló Cuha Völgye étteremben megébédeltünk, majd a Cuha-Szurdokban vonatozva csodálhattuk meg a tavaszi zöldben pompázó tájat.

Pálihálásra indultunk tovább, ahol egy vadászház és a hozzá tartozó hatalmas jól ápolt birtok fogadott bennünket. Vadásztrófeákkal, barátságos özikekkel és kiváló szalonasütő helyell.

A szállás elfoglalása után kalandos sétát tettünk egy titokzatos, vágyott

hely, Szépalmapusztá irányába. A térkép hiánya és a sár, no meg az éhség feladásra kényszerítette a legtávolabbra jutó csapatot is. Ezért közös megévezéssel visszafordultunk.

Este a lobogó tábortűz mellett üldögélve sütögettük vacsoránkat. A szalonna, sült krumpli és egyéb szabadon választott finomságok mellé elő-, közbülső és utó-italokat fogyasztottunk. Desszertként pedig a nótafa, Mérges Pista vezényletével vonultattuk fel a dalok széles skáláját a környékbeli vadvilág és a magunk gyönyörűségére.

A szerdai napon elsőként a Zirci Ciszterci Apátságba, a ciszterci rend magyarországi központjába látogattunk el. A Nagyboldogasszony Bazilika, a hatalmas, kéttornyú barokk apátsági templom különleges látványosság. Belső és külső helyreállítása nemrég fejeződött be. Nagy sétát tettünk a gyönyörű arborétumban, ahol különleges virágokat, fákat láthattuk és természetesen számos fotón meg is örökítettünk.

Ebéd után Bakonybélre utaztunk tovább, ahol meglátogattuk a Bencés Monostort, majd a Csillagdát, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság csillagászati látogatóközpontját. Bakonybélben kivételesen alacsony a fényszennyezettség, ezért különösen alkalmas a csillagok megfigyelésére. Sajnos ezt mi nem tudtuk ellenőrizni, mert ez a nap felhős, borús időt tartogatott számunkra. Azonban a panoráma moziban elmerülhettünk a világűr, és a bolygók csodálatos világában, utána pedig egy igazán különleges tárlat-

vezetésén vehettünk részt egy gyakorló csillagász kalauzolásában.

A nap ismét a tábortúzzal zárult, és mi megint nagyon jól éreztük magunkat.

Utolsó bakonyi napunkon meglátogattuk Európa 2023. évi Kulturális Fővárosát, Veszprémet. Pogány Gyula és a csapat azon tagjainak vezetésével, akik korábban veszprémi diákok vol-

tak ellátogattunk ikonikus helyekre, valamint rácsodálkozhattunk a gyönyörűen felújított városrészekre, épületekre.

Ebéd után hazafelé vettük az irányt. Tihanyban azonban megálltunk egy kis időre, hogy elmerüljünk a magyar tenger elbűvölő látképében.

Ezután már csak egy nosztalgia megálló maradt hátra, a Csupaki üdülő

minden tekintetben jócskán megváltozott helyszínén készítettünk egy fényképet a csapatról.

Kellemesen elfáradva, szép élményekkel gazdagodva érkeztünk haza. Megállapíthatjuk, hogy Pálhálás megért egy misét és bármikor visszamennénk. Köszönet a program szervezőjének, Mérkes Pistának, a tartalmas, érdekes, zökkenőmentes kirándulásért.

TOVÁBBRA IS NAGY SIKER A GERINCTORNA

Ebben az évben is folytatódott az évekkel ezelőtt elindított gerinctorna, amelyet Tanner Ilona vezet. Heti két alkalommal gyűlnek össze a tornázni vágyók a MOL tornatermében és végzik a Zöld Pont egyesületével közösen megálmodott gyakorlatokat. Az idén már jelszót is alkottunk: „Nagy levegő, has behúz, mell kinyom, fenék pucsit!”

A csoport létszáma folyamatosan nő, ma már átlagosan 30 körül veszünk részt a tornákon. Februárban a Halom TV is felkereste foglalkozásunkat és az „Ezüst évek” c. műsorban adtak le jeleneteket, amelyekkel bemutathattuk a városlakóknak és a többi nyugdíjas klubnak, hogy milyen jó programunk van hetente két alkalommal.

Minden évben tartunk felmérést, így össze tudjuk hasonlítani, hogy mennyit fejlődöttünk. A felméréseken is nagy létszámmal veszünk részt, úgy tűnik mindenkit érdeklí a saját előrehaladása. Az idei első felmérést május hónapban végeztük.

Közben kisebb kirándulást is szerveztünk. Lelkes csapatunk május 9-én a Régészeti parktól indult Érdre, a Beliczay-szigetre. A rövid túrát a pincesoron borkóstolóval zártuk. Jó volt, kellemesen elfáradtunk.

A felmérések után „pihentetésül” vezetőnk, Ili, Felcsútra szervezett kirándulást a tornacsoportnak. Program: Puskás Akadémia felkeresése idegenvezetővel, séta az Alcsúti Arborétumban, kipróbálni a Váli-völgyi kisvasutat.

A kirándulásra végül is június 6-án került sor. Találkozó a Puskás Akadémia parkolójában, egyéni utazással. Innen indulva azután megnéztük a Puskás Akadémia teljes épületegyüttesét.

Európa egyik legnagyobb utánpótlásképző centrumát Puskás Ferenc 80. születésnapján avatták fel Felcsúton. Az Akadémián labdarúgáshoz igazított tantervvel, de emelt szintű nyelvtudással, a sport jellemformáló erejét is használva fejlődhetnek a legtehetségesebb fiatalok. Bejártuk a teljes épületegyüttest, természetesen a Makovecz Imre terve alapján elkészült Pancho Arénát is, amelyet az UEFA 2-es kategóriába

sorolt. A stadion egyébként 3 500 fő befogadására alkalmas.

Itt találkoztunk az alábbi idézettel: „Tréningezni sokat, nagyon sokat, Tudni élni a pályán és pályán kívül, Szeretni a közönséget, de mindenkifelett imádni a labdarúgást, a világ legrészebb sportját” – Puskás Ferenc.

A Puskás Akadémia után a Alcsúti Arborétumhoz mentünk. Az arborétum az ország egyik legeredetibb és legrégebbi, angolpark jellegű kertje bőséges kikapcsolódási lehetőséget nyújt minden évszakban. A 40 hektáron található természetvédelmi terület természetbarátok, kirándulók, túrázók, családok és csoportok kedvelt célpontja.

Az arborétum növényzete a XIX. századi növénytelepítés eredményeként egy 540 fajból álló fás növénygyűjtemény. A legszebb és legidősebb példányai között platánok, török mogyorók, tulipánok, vassfák, vérbükkök, mocsári ciprusok, jegenyefenyők és japánakácok találhatóak, de értékes a hárs-, juhár-, tölgy-, és gesztenye fajok gyűjteménye is.

Egyedülálló értéket képvisel a 24

törzset nevelő óriástuja, a zuhatagos bükk, a héttörzsű török mogyoró.

Az arborétum látogatás után a program zárásaként tettünk egy kört a Váli-völgyi kisvasúttal. Ez a létesítmény a gyerekeket vidám kikapcsolódással, a felnőtteket tartalmas nosztalgizással várja. Köszönjük Ilinek ezt a jól szervezett programot.

A nyári szünet előtt még volt néhány foglalkozás. Ekkor készült az alábbi csoportkép.

A nyári szünet után folytatódtak az edzések. Új tagok felvételére is sor került. Ili egy újfajta tornával, a meridián tornával bővítette a kínálatot. A szokásos 1 órás torna után következik a 20-30 perces meridián torna, természetesen csak azoknak, akik szeretnének ezzel a formával is megismerkedni. Az év végén Dvorák Márton a Zöld Pont egyesület képviselője értékelte az egész évet és bejelentette, hogy a hatéves programnak ebben az évben vége lett, s a MOL-os csoport kiválóan teljesített.

Természetesen a heti 2 tornát ettől függetlenül 2024-ben is folytatjuk.

JUNIÁLIS

2023-ban, június 29-én tartottuk hagyományos rendezvényünket a dunafüredi Csónakházban. Ezúttal kiváló időjárás – még talán túlságosan meleg is volt – fogadta a gyülekező résztvevőket. Csapatunk férfi tagjai a meghirdetett kezdési időpontra már összeállították a nagy sátrat, elhelyezték az asztalokat és székeket, így a közel 100 fő kényelmesen elhelyezkedhetett.

A program is már hagyományosnak nevezhető, bár most volt egy kis újítás is, de erről majd később.

A főzőcsapatok már korán reggel elkezdték a munkát. Balai Marcsi csapata székelykáposztát, Kovács Laciék vegyes pörköltet, a Tolvaj család palócgyulással készült. Mire összegyűlt a társaság már jó illatok terjengtek mindenfelé.

Ezúttal is készültünk a szokásos kulturális és Dunai Finomítóval kapcsolatos vetélkedővel, amelyet Gyöngy Márton vezetett. A zsűri szerepét Macsali Károly töltötte be.

Az előző évihez hasonló csapatok – Aranyások: Sziva

Lenke, Tehenics István, Buda Dénes, Novák Ferenc, Motorhajtók: Hegedűs Jánosné, Komáromi László, Kotálik Sándor, Tolvaj Gábor, Tudorok: Tüske Árpád, Heiman Péter, Kovács Lajos, Kém István, és Brutális Juniális: Valent Sándorné, Dr. Barabás Mária, Pogány Gyula, Bocskor Miklós – ezúttal is bizonyították jó felkészültségüket és pontos válaszokat adtak.

A vetélkedőt végül a Brutális Juniális csapat nyerte 45 ponttal, mindössze egy ponttal megelőzve az Aranyásók csapatát, akik 44 ponttal zártak. A vetélkedő végén minden csapat jutalmat vehetett át.

A következő programként Tolvaj Gábor vezetett le egy zenei fejtörő játékot, többek között zeneszám felismerési feladat is volt. A tagság ebben is jól teljesített.

Mindeközben a szabadban is zajlottak az események. Tornacsoportunk tagjai, Tanner Ili vezetésével ezúttal meridián tornát végeztek, megismerkedve ezzel a mozgásformával. Részt vett a programunkon a Zöldpont csapata is, akik különféle sporteszközöket hoztak, így ki-ki kedve szerint mindent kipróbálhatott.

A rendezvényen fiatalok is képviselték magukat két unoka, Sabján Blanka (Kőszegi-Novák) és Gyenes Tamara (Szilágyi-Macsali) személyében. Nagyon jól érezték magukat, ügyesek voltak, amit lehetett ők is kipróbálták, jó eredménnyel teljesítették a versenyeket.

Közben elkészültek a főzőcsapatok produkciói is. Sorban álltunk tányérjainkkal és mindent elfogyasztottunk az utolsó cseppig. A desszertet tagjaink hozták otthonról, amellyel ugyancsak nagy sikert arattak.

Mindehhez remek zeneszámok szolgálták az aláfestést, ami csak fokozta a jó hangulatot, a nem éppen táncparketten, de a füves területen sokan táncra is perdültek.

Köszönet minden szervezőnek és segítőknek, akik részt vettek a programok összeállításában, a sátor berendezésében és a végén a rendcsinálásban. Jövőre is jövünk.

Folytassa Omnye!

Egynapos kirándulás Klastrompusztára

Klastrompuszta Kesztölc-től 3 km-re fekszik. Ma üdülőhely, de területén található a Szent Kereszt monostor maradványai. Az egyetlen magyar alapítású rend, a pálosok szerzetesei éltek egykor a klastromában. Ez volt a kiindulási helye rövid túránknak augusztus 1-én, amelyre néhány lelkes tagtársunkkal és unokáikkal gépkocsikkal érkeztünk.

A 13. század elején a pilisi erdőkben egyre nagyobb számban húzódtak meg remetek. A rendet feltehetően Boldog Özséb esztergomi kanonok alapította isteni sugallatra, aki a tatárjárás után, 1246-ban lemondott vagyonáról és szerzetes lett, a Pilisben, barlangokban lakó szerzetesekkel tartotta a kapcsolatot.

1250–1304 között az itteni monostor és templom volt a rend központja és a rendfőnök, a generális székhelye, aki mellett a monostornak külön előjárója, a prior vagy perjel volt. Özséb 1250–1270-ig volt a pálosok generálisa, ez alatt a perjel Benedek volt. 1285-ben pedig a törökök lerombolták.

A romok feltárására csak 1960-ban került sor. Túránkat jól kiépített túraútvonalon, a monostor romjaitól indítottuk. A kék és a piros barlangjelzésen (Ω, Ω) közelítettük meg a Legény- és a Leány barlangot. A barlangok sokáig különállóak voltak, de jelenleg a fokozottan védett Ariadne-barlangrendszer részét képezik, amely az ország harmadik leghosszabb barlangja és a negyedik legmélyebb, 15 350 méter hosszú, 137 méter mély, 67 méter magasságú, 207 méter a függőleges kiterjedése. A barlangrendszer összeköttetéseit 1997-ben találták meg és további 5 barlangot kapcsoltak hozzá.

A karsztos mészkőből felépülő Pilisben a víz számos üreget, barlangot, járatot oldott ki az évmilliók alatt, amelyek sok száz méternyi összefüggő barlangrendszert alkotnak. Méreteik és fekvésük miatt már az őskorban is lakták őket. A felkeresett két barlang a Csévi-szirtek lábánál egy 200 méteres emelkedőn található.

A *Legény-barlang* nagyobb és látványosabb, a háromszög alakú, tágas csarnokban sok oldott formakincset rejt, mennyezetén szép, oldott gömbüstökkel, fosszilis csepp kőfolyásokat figyelhettünk meg.

Ezt a barlangot is lakták, még hamis pénzverde is működött itt. Sajnos a

belső tér végén a zárt vasajtó nem engedett tovább. A dorogi medence felé szép kilátás nyílt a barlang előcsarnokától.

A *Leány-barlang* bejárata kisebb, de izgalmasabb körülnézni benne. Kialakulásában meghatározó volt a kibillent helyzetben fekvő, ferde kőzetrétegek elhelyezkedése, amely jól megfigyelhető a bejárati szakasz baloldali meredek sima falán.

A belső teremben bal kéz felé kb. 10 méter magas kürtő tör a magasba, amely a felszínen lyukad ki. A másik oldalon denevérek tanyáznak. Itt is zárt, mögötte gazdag ásványkincs és ókori cserépmaradványok találhatók.

A barlangokhoz való fel- és lemenet nem volt egyszerű meredek, nedves, morzsalékos talajon. Persze a gyerekek ügyesek voltak és meghódították a barlangokat.

A barlangok megtekintése után visszamentünk addig a jelzett úton, amíg el nem értük jobbról a piros jelzést. Ezen mentünk egy jó darabon, amíg be nem jött a zöld + balról és aztán ebből ágazott ki a zöld Δ a Kéménysziklákhoz, ahonnan gyönyörű volt a kilátás. Ilyen panorámában fogyasztottuk el csomagolt ebédünket.

A szikla a Pilis nyugati felének látványos sziklaszirte, környezetéből mérséren kiugró alakjáról kapta a nevét. Tetejéről nagyszerű kilátás nyílik a Budai-hegységre, a Gerecse dombvidékére, balra a Pilistető oldala, jobbra a Kétágú-hegy.

A Kéménysziklán töltött idő után visszamentünk a zöld + jelzésre és tettünk egy kis kitérőt a Kapisztrán kunyhóhoz. A félig földbe ásott kunyhó valószínűleg az erdőben rekedt favágóknak nyújthatott menedéket. Mostanában túrázók alszanak ott útjuk során egy-egy éjszakát. Most is néhány fiatal tanyázott ott.

A kunyhótól a sárga jelzésen jutottunk vissza kiindulási pontunkhoz Klastrompusztára.

Ott közelebbről is megtanulmányoztuk a Szent Kereszt monostor romjait. Mialatt a gyerekek még a parkoló melletti réten játszottak egy kicsit, összegeztük a napi teljesítményünket, ami így nézett ki: megtett távolság 7 km, szintkülönbség 300 m. Gratulálunk minden résztvevőnek.

A *Legény-barlang*

A *Leány-barlang*

SZEPESSÉG & EGY CSIPETNYI LENGYELORSZÁG

Ősz kirándulásunk 2023. szeptember 16–21 között került megszervezésre, a City Holiday utazási iroda közreműködésével, főként Szlovákiába, a Szepességbe, de rövid kitért tettünk Lengyelországba is.

Autóbuszunkkal jó hangulatban indultunk, hiszen azonnal előkerültek a csomagokból a finom sütemények és italok is. A határt átlépve első állomásunk Martonháza volt, ahol egyedülálló, rendkívül érdekes barlanglátogatásban volt részünk. Az aragonitbarlang, amely egyedülálló díszítésének köszönhetően már 1995-ben felkerült

az UNESCO világörökség listájára. Mint sok más barlangot, ezt is csak véletlenül fedezték fel 1954-ben. Az aragonitbarlang világviszonylatban is rendkívül ritka. A világon mindössze három ilyen látogatható barlang van, az egyik Mexikóban, a másik Argentínában, a harmadik itt Szlovákiában. A martonházi barlangban az aragonit három nemzedékét figyelhetjük meg, az első 121–138 ezer éves. Legnagyobb számban a második nemzedék látható, ezek több tíz centiméter hosszú tű alakú kristályok, illetve csavart, esetenként már spirál alakú heliktitek, mintegy 14 ezer évesek. A legkisebb nemzedék az üledékeken van éppen kialakulóban, aprócska 2–4 mm nagyságú legezöket formázva.

A barlanglátogatás után tovább utaztunk Rozsnyóra.

Rozsnyó már az őskorban is lakott település volt. Tettünk egy rövid sétát a városban, majd megtekintettük a Bányászok tere közepén található őrtornyot és mellette Andrassy Franciska, az özvegyek és árvák támogatójának több mint százéves márványszobrát.

Rozsnyón, a több száz éves műemléképületek és a város sokszínűsége mindenkit elvarázsol. A Szűz Mária Mennybevétele tiszteletére szentelt gótikus stílusban épült székesegyházban az egyik oltárkép 1511-ből való. A főoltárkép – Tiziano – Szűz Mária mennybemenetele című festményének másolata.

Kirándulásunk első napját Betlérén zártuk.

Betlér Rozsnyótól 5 km-re északnyugatra, a Sajó partján található. A község hajdan Krasznahorka vár tartozéka volt és annak sorsában osztozott. Itt található a történelmi Magyarország egyik legnagyobb épségben fennmaradt, eredeti bútorokkal berendezett kastélya. Az Andrassyak egykori va-

dászkastélyában található, példátlanul gazdag enteriőrkiállítás mellett a régió egyik legszebb kastélyparkja teszi teljessé az élményt.

A kastély termeiben tett látogatás során időutazáson érezhetjük magunkat, a nagyrészt eredeti 1700-as, 1800-as évekből származó bútorokkal berendezett szobákban, alapos képet kapunk az Andrassyak főúri mindennapjairól. A festmények között Feszty Árpád, Lotz Károly, Barabás Miklós, Benczúr Gyula, Madarász Viktor művei is megtalálhatók. A kastély egyik leghíresebb látványossága a nagy központi könyvtár, amelyet Andrassy Lipót alapított.

A kastélyt övező csodálatos 81 hektáros park a legnagyobb történelmi botanikus kert Szlovákiában. A park nagyobbik részét csodaszép rétek és tisztások teszik ki, csak a kisebbik rész fásított. Van itt hegyeslevelű liliomfa, 37 méter magas simafenyő, de találunk egy méltóságteljes, 500 éves tiszafát is.

Tovább utazva, a kora esti órákban érkezünk Poprádra, ahol a Hotel Tátra volt a szálláshelyünk.

Második napunkon a Szepesség legfőbb városába, a magyar történelmi emlékekben gazdag Késmárkra utaztunk.

Késmárk a Poprád folyó partján, Poprád városától 15 km-re fekszik. Itt született 1657. szeptember 25-én Thököly Imre felső-magyarországi és erdélyi fejedelem. Hamvait 1906-ban hozták haza és helyezték el az új, 19. században épült evangélikus templomhoz csatlakoztatott mauzóleumban. Felkerestük mi is a sírboltot, ahol látható Thököly Imre eredeti sírköve, palástja és zászlói is.

Egyébként Késmárkon két evangélikus templom áll egymás szomszédságában. A nagyobb, feltűnőbb, újabb épület vörös kupoláját jól látni a város körüli dombokról, ebben a templomban van Thököly Imre sírja.

A mellette álló evangélikus ótemplom, vagy más néven fatemplom kívülről vakolt, így az sem feltűnő, hogy faépületnek azért nagy. Ez a templom Szlovákia épített kulturális világörökségének részét képezi. Régi barokk stílusú épület, a hatalmas festett boltozat négy csavart oszlopra és széles falakra támaszkodik. A Szentháromság tiszteletére szentelték fel.

A város főterén elhaladtunk a díszes polgárházak mellett, majd elérkeztünk a Thököly család fészkehez, a várhoz.

A vár napjainkig megőrizte reneszánsz külsejét, amelyet a Thököly családnak köszönhet. 1596-1601 között építették át a gótikus várat reneszánsz stílusú kastéllyá, családi székhelyükké téve azt.

A vár meglátogatása után megköszöntöttük születésnapos utastársunkat, Valent Sándort. Idegenvezetőnk Tátratea italt adott át részére, mindannyian koccintottunk Sándor egészségére!

Elhagyva Késmárkot egy rövid időre átrándultunk Lengyelországba, egészen a valamikori ezeréves határt őrző, IV. Béla által épített Nedec váráig.

Nedec vára (vagy ahogy még hívják Dunajec vára) 1918-ig a történelmi Magyarország legészakibb határvára volt Szepes vármegyében. A vár három részre tagolható: felső-, közép-, és alsó-várra. A felsővárat vélhetően 1325-ben kezdték el építeni. 1412-ben itt adták át II. Ulászló lengyel király követei azt a pénzt, amelyért 16 szepesi várat adtak zálogba. A zálog kiváltására csak 1772-ben került sor.

Nedec vára sosem volt átépítve, teljes egészében nem modernizálták. Ennek köszönhető, hogy szinte eredeti állapotban láthatjuk. Meglátogattuk a vármúzeumot és gyönyörködtünk a csodálatos panorámában a kilátóteraszról.

Ezután következett a nap fénypontja: tutajozás a Dunajec folyón.

A Dunajec – Galícia és a Szepesség természetes határaként – évszázado-

kon át Szent István országának egyik legbékésebb határvonala volt. Közép-Európa legnagyobb kanyonjaként emlegetik ezt a helyet. A gorálok már vártak bennünket. Öt darab egymáshoz erősített ladikból állnak a tutajok, amelyek hossza 5,75 méter, szélessége pedig egyenként 45 centiméter. Egy-egy tutajon a turistákon (max. 12 fő) kívül a tutaj vezetője valamint annak segítője alkotják a vízi jármű utasait. A tutajt az elől álló „mester irányítja, ő szabja meg az útirányt, tőle függ, hogy a folyó gázlóin hogyan kelünk át. A kormányzást a hátul helyezkedő segéd végzi, aki 3 méter hosszú fa botjával a kívánt nyomvonalra vezeti a tutajt.

A tutajozás nagy élmény volt. A szervezők nagyon profik, mert amerikai mintára fotókat készítenek a tutajok csoportjairól, s a végállomáson eladják a képeket. Természetesen sokan vesz-

nek is. A bő két órás tutajozás után visszatértünk szálláshelyünkre, sok élményben, izgalomban volt részünk.

A harmadik napunk kissé borús, esős időben indult. A Szepesség gyöngyszeme, a 200 méter magasan fekvő, mészkőtufára épült, Közép-Európa legnagyobb vára, a Szepesi vár várt ránk. Értékes műemlék, az UNESCO Világörökség része.

Királyi tulajdonként, majd szepesi főispáni székhelyként már kör alakú lakótoronnyal, román stílusú palotával és felsővárral bír. A tatárjárás idején kitűnő szolgálatot tesz, IV. Béla segítségével épül hozzá ekkor a helytartói palota. A várban született, 1487-ben, a Habsburgok előtti utolsó magyar király, Zápolya (Szapolyai) János.

A vár éppen felújítás alatt volt látogatásunkkor, ezért nem tudtunk bemenni, csak a bástyán jártunk körbe. Nagyon kellett vigyázni, mert a sze-

merkélő esőben a nedves kövek meglehetősen csúszósak voltak.

Mire vissza leértünk, kezdett az idő tisztulni és nagyon szép volt a táj.

A következő város, amit meglátogattunk, Lőcse volt. Lőcse a Felvidék legszebb kisvárosai közé tartozik, szinte hiánytalanul fennmaradt középkori városfal öleli körbe gótikus és reneszánsz műemlékekkel teli óvárosát. A hajdani Szepes vármegye egykori székhelyének legfőbb látnivalója a legértékesebb gótikus szárnyas oltárok tárháza, a Szent Jakab templom. A templom legértékesebb része a Lőcsei Pál mester 1508-tól készített nagy szárnyas főoltára: fő alakjai Szent Jakab, Szent János és középen Szűz Mária. A főoltáron kívül még tíz gótikus oltárt is láttunk a templomban.

Megnéztük a régi városházát is, mely a templom mellett a város másik jellegzetes épülete. 1955-ig, itt működött

Lőcse város tanácsa. Az épület mai ár-
kádorsoros, erkélyes külsejét 1615-ben
alakították ki. Az épületben jelenleg
a Szepes Múzeum várostörténeti ki-
állítását láthatjuk. Az első emeleti gó-
tikus nagyterem ajtaján a Jókai regé-
nyéből ismert lőcsei fehér asszonyt,
Korponayné Géczi Juliannát ismerhet-
jük fel, amint titkon a labancokat hív-
ja. Mi is meghallgattuk a lőcsei fehér
asszony történetét. A keresztgerendás

tanácsterem falain Habsburg uralko-
dók és a hajdani lőcsei polgármesterek
arcképei lógnak.

A városháza épülete mögött látható,
vasból kovácsolt kis építmény az egy-
kori szégyenketrec, amelyben az elítélt
bűnözőket és a léha erkölcsű asszonyo-
kat tették közszemlére.

Negyedik napunkon az autóbuszunk
„pihent”, hiszen helyi közlekedési esz-
közökkel utaztunk a Magas-Tátra leg-
nagyobb és legrégebbi üdülő települé-
sére, Ótátrafüredre, amely az itt fakadó
savanyú vizéről és a csodálatos fekvé-
séről híres.

Ótátrafüredről a siklóvasút nyújt-
ja a legkényelmesebb megoldást a
Hrebionokra (1272 m) való eljutáshoz,
vagy nevezhetjük Tarajkának is a felső
állomást.

A siklóvasútnak a 247 méter szint-
különbség legyőzéséhez mindössze 5
percre van szüksége, a végállomástól
pedig számtalan turistaúton lehet el-
indulni a Magas Tátra kincseinek fel-
fedezésére.

Mielőtt tovább indultunk sor került
egy újabb születésnapos köszöntésre.
Ezúttal Keresztényi Marika kapta meg
idegenvezetőnkéntől a Tátra teát. (Sziva
Miki meg is jegyezte, hogy ezentúl úgy
kellene összeállítani a kirándulások
időpontját, hogy minden napra jusson
egy születésnapos köszöntés!) Miután
elkészült a lenti csoportkép elindul-
tunk a Tarpataki óriás vízeséshez, mely
20 méteres mélységbe zuhan le.

A túrát nem mindenki vállalta be, hi-
szén nem könnyű túráról van szó. Aki
viszont teljesítette, az nagyon büszke

lehet magára. Németh Ernő így emlé-
kezett vissza a túrára:

„Az odavezető út nagy erőpróba
volt. Sziklákat kerülgetve, esetenként
sziklákon ugrálva haladtunk felfelé. Itt
mutakozott meg az egyesületünk tag-
jainak igazi énje. A fiatalabbak segítet-
tek ott ahol kellett, Volt olyan is, hogy
mindkét kezemre jutott segítő, így
minden baj nélkül megtettük az utat.
Segítettünk egymásnak, mint amikor
még dolgoztunk és oda mentünk, ahol
kellett a segítség. Ezt a jó szellemet át-
mentettük az Egyesületünkbe is. Kö-
szönet érte!”

A vízesés egyébként felejthetetlen
látvány volt és a visszafelé vezető út
sem volt könnyű. A balesetmentes túra
után a Csorba-tóhoz indultunk, melyet
többen is körbejártuk. A tó a második
legnagyobb tó a Tátra déli oldalán, a
Szoliszko-gerinc délkeleti teraszán,
1346 méter tengerszint feletti magas-
ságban.

Ötödik napunkon ismét Lengyelor-
szágba, azon belül is Zakopane-ba ki-
rándultunk.

Zakopane a Magas-Tátra lengyel ré-
szének legfontosabb városa Lengyelor-
szág téli központja, egyben a legmaga-
sabban fekvő lengyel város. Sétáltunk
a Krupówki utcában, mely Lengyel-
ország öt leghíresebb utcáinak egyike,
ahol a kedves kereskedők árulják he-
lyi portékájukat. Jó hangulat, zeneszó,
szinte majdnem táncre perdültünk.

A Krupówki végén található az a
felvonó, amellyel mi is felkapaszkod-
tunk az 1123 méter magas Gubalowka
hegyre, ahonnan megcsodáltuk a pa-
zar kilátást a Tátra hegyeire.

Visszatérve a városba még megte-
kintettük a Szent Kelemen fatemp-
lomot, amelynek mai hivatalos neve
zakopane-i Miasszonyunk-templom.
A templomot a 19. század közepén épí-
tették. Az első misét 1848 vízkeresztjén
tartották. Az 1930-as években a főoltá-
ron elhelyezték a czestochowa-i Miasz-
zonyunk-festmény másolatát Szent
Kelemen portréjának helyére, amelyet
a templom baloldali falára tettek át és
ekkor nevezték át a templomot.

Visszatérve Szlovákiába megáll-
tunk a Poprad-folyó bal partján fekvő
Nagyőr nevű településen, melyet már
az Árpád korban is határőrök laktak és
erődítménye is volt. A település legje-
lentősebb épülete a nagyőri kastély.

A kastélyban 1711-ig főiskola is mű-
ködött. Megtekintettük Mednyánszky

László festményeit, sétáltunk a 19. századból származó angolparkban, majd a község történelmi központjában lévő gótikus szent Anna templommal és a reneszánsz harangláb megtekintésével zártuk a napot.

Elérkeztünk utolsó napunkhoz, elbúcsúztunk Poprádtól, a szálláshelyünkötől, ahol mindig bőséges reggeli és vacsora várt bennünket.

Hazafelé tartva első megállónk a történelmi emlékekben gazdag Eperjes volt. A monda szerint Vak Béla 1132-ben alapította a várost, aki itt megpihenve, a sok eperről nevezte el a helyet.

Sétáltunk a főutcán a történelmi házakat csodálva, melyek közül is kiemelkedett a reneszánsz Rákóczi-ház, ami az egyik legrégebbiről fennmaradt korabeli épület. Díszítése (jellegzetes pártázata és homlokzata, valamint a kiugró erkélyei) a belváros legszebb építményévé tették. I. Rákóczi György 1633-ban itt kötötte meg a császár követével az eperjesi egyezményt. Fejedelmünk, II. Rákóczi Ferenc pedig otthonának mondhatta egy rövid ideig, miután Nagysároson elfogták, és mielőtt a bécsújhelyi börtönbe vitték volna.

Betértünk a Rákóczi-házzal szemközt található Szent Miklós-társzékesegyházba, ami a városközpont domináns épülete. Korábban Magyarország egyik legtekélyesebb csarnoktemplomának számított, ma pedig Szlovákia legnagyobb templomai közé tartozik. Jelentős búcsújáróhely. Égbenyúló gótikus tornya, amely messziről is impozáns látványt nyújt, 1750-ben készült el.

Tovább utaztunk Szlovákia második legnagyobb városába Kassára, amely egyben Márai Sándor szülővárosa és II. Rákóczi Ferenc fejedelem emlékhelye is itt található.

A történelmi belvárosban tett sétánk során rendkívül jó helyi idegenvezetést

kaptunk Márai Sándor szülőházában, ahol az emlékkiállítást 2019. január 27-én a Magyar Kultúra Napja alkalmából nyitották meg. Márai Sándor kultuszának ápolása, szülővárosában, Kassán, hivatalosan 1991-ben kezdődött, amikor a Mészáros utcai ház homlokzatán elhelyezték az író emléktábláját. 1998 májusában a ház földszintjén megnyílt a Márai Sándor emlékszoba.

II. Rákóczi Ferenc fejedelem is több szállal kötődik a városhoz. Ferenc József császár engedélye után, a magyar országgyűlés döntésére, 1906-ban a fejedelem hamvait hazaszállították és Kassán a Szent Erzsébet dóm kriptájában helyezték örök nyugalomra. A városra azért esett a választás, mert a fejedelem nemcsak többször megfordult itt, de a felkelés irányítását is innen intézte.

II. Rákóczi Ferenc fejedelem kőkoporsójába helyezték el, édesanyja Zrínyi Ilona és fia József hamvait is. A másik három koporsóba a fejedelem szintén Rodostóban meghalt társai nyugszanak, gróf Esterházy Antal, Sibrik Miklós és gróf Bercsényi Miklós.

Egy másik Rákóczi emlékhely Kassán a Rodostói-ház, amely annak a háznak az utánzata, ahol a fejedelem 1700 és 1735 között száműzetésben élt és halt meg. A ház a középkori városfal erődrendszerének legrégebben megmaradt része, a Hóbástya udvarán áll. A házban a Kelet-Szlovákiai Múzeum népszerű kiállításaként mutatja be a szabadságharc vezetőjének minden napjait, személyes tárgyait, a rodostói kelet hangulatával fűszerezve.

Innen már ténylegesen hazafelé indultunk. Értékeljük az eltelt hat napot, megállapítva, hogy mindenki kitétt magáért (egyes számítások szerint összesen ~62 km-t gyalogoltunk). Elkezdjük tervezni a 2024-es év kirándulásait. Jó hangulatban érkeztünk haza!

Széleskörű szolgáltatások az egész országra kiterjedően

BEMUTATKOZOTT KLUBNAPUNKON A FER TŰZOLTÓSÁG

Október 10-i klubnapunk a FER Tűzoltóság bemutatkozásával kezdődött. Vendégeink voltak az október elsejével kinevezett új ügyvezető igazgató, Czenki Botond és a százhalombattai tűzoltóság vezetője, Takács Zoltán.

Czenki Botond

Takács Zoltán

Az igazgató úr szakmai háttéréről elmondta, hogy gépészmérnökként végzett a Budapesti Műszaki Egyetemen. MOL-os pályafutását a csepeli bázis-telepen kezdte, később telepvezető lett Szajolban. Ellátott EBK-s, tűzvédelmi feladatokat, de rendelkezik tapasztalattal a vasútüzemeltetés területén is. Felsőfokú tűzvédelmi végzettséget az Ybl Miklós főiskolán szerzett. Előadásában bizonyította, hogy máris alapos ismeretekkel rendelkezik új beosztásában az irányítása alatti szervezetről.

Az 1995-ben indult FER Tűzoltóság, amelynek tevékenysége kezdetben csak a százhalombattai finomítóra és a Hőerőműre terjedt ki, az idők során hatalmas fejlődésen ment keresztül. Ma hét telephelyen látnak el tűzoltási, kárelhárítási, megelőző és mentési feladatokat és nyújtanak szolgáltatásokat a MOL Nyrt. szervezeteinek, esetenként kifelé is vállalkozva. Százhalombattán kívül Tiszaújvárosban, Csepelen, Szajolban, Algyőn, Komáromban és Zalaegerszegen van egységük. Legújabbban a MOL Campus-nál is ellátnak tűzvédelmi ellenőrző, megelőző feladatokat.

Alaptevékenységük a tűzoltás és műszaki mentés, katasztrófa- és élővíz kárelhárítás. Elsősegélynyújtó és mentő szolgálatot látnak el Százhalombattán és Tiszaújvárosban, ahol rohammentőt működtetnek mentőtiszttel és szakápolóval.

Fel vannak készülve veszélyes anyagok jelenlétében történő beavatkozásra, csővezetéki kárelhárításra és PB gáz vészátfejtésre is.

Széleskörű szolgáltatásaik során többek között tűzoltókészülék ellenőrzés, javítás és bérbeadás, tűzivízforrások felülvizsgálata és ki-

terjedt oktatási tevékenység szerepel. Erre egy jellemző adat, hogy az elmúlt évben 2049 tűzvédelmi szakvizsga bizonyítványt állítottak ki.

A százhalombattai tűzoltó gyakorlópálya egyedülálló eszközökkel gyarapodott, olyannyira, hogy már a hivatásos tűzoltóságok is ide járnak a tűzoltás és a vegyi anyag kárelhárítás gyakorlására. A pálya megkapta a JOIFF, a nemzetközi ipari vészhelyzeti szolgáltatások központjának a hivatalos akkreditációját is.

Kérdésekre válaszolva az igazgató elmondta, hogy szakmai kapcsolataik van a Sloznaft és az INA tűzoltóságaival, akik hasznosították az ő tapasztalataikat is. A külföldi tapasztalatcsere, a korábbi kapcsolatok felújítására, erősítésére szükség van, ennek érdekében fel kívánják újítani a BASF ludwigshafeni tűzoltóságával fennált rendkívül hasznos együttműködést.

A városunk biztonságára vonatkozó kérdésre elmondta, hogy megállapodásuk van az érdi hivatásos tűzoltósággal, hogy amennyiben ők gyorsabban tudnak a helyszínre érni, úgy egy gépjárműfecskendővel vonulnak Százhalombattára, anélkül, hogy a finomító védelmét ez gyengítené. Az elmúlt napokban éppen sor került ilyen beavatkozásra a városban egy családi ház tűzének oltásakor.

Az előadást követően Takács Zoltán a százhalombattai FER parancsnok bemutatta tűzoltóságuk legújabb, még rendszerbe sem állított habbalöltő gépjárművét, amely teljesítményét tekintve egyedülálló az országban.

A Mercedes alvázra épített Rosenbauer felépítmény rendelkezik egy 20 ezer liter/perc kapacitású hab-víz ágyúval és ennek táplálásához szükséges hat darab víztömlő csatlakozással. Elsősorban nagyméretű tárolótartályok tűzoltására szolgál, de jól bevethető technológiai üzemek tűzeseinél is.

A bemutatón résztvevő tagjaink elámulhattak a látottakon, de legjobban talán Tehenic Pista unokája örült annak, mindjárt birtokba is véve az autó kezelőplatóját.

A tartalmas, jól sikerült előadás és bemutató végén mit mondhattunk volna mást a köszöneten kívül, minthogy: „csak így tovább FER Tűzoltóság!”

MEGLÁTOGATTUK A FELÚJÍTOTT MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZAT

2023. október 11 és 12-én 2 csoportban (30-30 fő), egy ügynevezett Budapesti séta keretében, Szántó Mária idegenvezető közreműködése mellett került sor erre a nem mindennapi programra.

A találkozási pont az Andrássy út és a Nagymező utca kereszteződésénél volt. A Nagymező utca ezen szakaszát az itt működő színházak nagy száma miatt gyakran illetik a „pesti Broadway” becenévvel. Itt található a Radnóti Miklós színház, a hajdani Mikroszkóp színpadot, a Thália színház, a Tivoli színház és a Budapesti Operett színház is.

A mai Operett Színház épülete Fellner és Hellner híres bécsi építészek tervei alapján 1894-ben épült. 1966-ban átépítették az épületet, amikor is jelentős mértékben megváltoztatták belső építészetét, tereit. Az épület jelenleg 901 fő néző fogadására alkalmas. Az épület előtt Kálmán Imre szobra látható. Sétánk során az előcsarnokba mi is bemehettünk.

A Thália színház épülete eredetileg bérháznak készült, amelynek alsó traktusában 1913-ban egy Télikert elnevezésű lokál nyílt. 1920-ban mozivá alakították, majd a második világháborúig hol moziként, hol mulatóként működött. Az idők során még sok névváltozás következett be, majd 1963-ban kapta a Thália színház nevet. Szomszédságában működött a politikai kabarét játszó Mikroszkóp színpad, mely 2012-ben egyesült a Thália színházzal, majd jogutódlással megszűnt, azóta annak részeként működik Mikroszínpad néven. Előtte Hofi Géza szobra.

Itt is volt lehetőségünk a színház előcsarnokát megnézni.

A Nagymező utcából az Ó utcán keresztül jutottunk el az Operaházhoz, Budapest egyik legjelentősebb 19. századi műemlékéhez, mely Ybl Miklós tervei alapján, neoreneszánsz stílusban épült. 1884-ben nyílt meg I. Ferenc József magyar király jelenlétében. A nyitó díszelőadáson a Bánk Bán első felvonását, a Hunyadi László nyitányát és a Lohengrin első felvonását adták elő Erkel Ferenc vezényletével.

A mészkőből faragott főhomlokzat enyhén ferde földszintje fokozza az épület monumentalitását. A sarkokat

Stróbl Alajos két márványszfinxe díszíti. A bejárat melletti fülkében Erkel Ferenc és Liszt Ferenc szobrai, szintén Stróbl alkotásai. Erkel nyugodt pózban, mozdulatlanul ül, míg Liszt szenvedélyesebb, felvetett fejjel ábrázolt alakja dinamikusabban megtervezett. A társalgó előtti felső teraszt tizenhat zeneszerző szobra díszíti.

Az előcsarnok nemesmárványokkal burkolt, gazdag színvilággal rendelkezik. A főbejárat felett egy aranyozott lant látható. A mennyezeti kazettákban Székely Bertalan a kilenc műzsát festette meg.

Az előcsarnokból induló két irányba tartó lépcsőkön juthatunk el a főlépcsőházba. A főlépcső ágai egyenesen vezetnek fel a földszinti nézőtéri bejáratokig.

A központi márványfal előtt található Erkel Ferenc szobra, ami Stróbl Alajos munkája, vele szemben Ybl Miklós szobra, amit Telcs Ede készített.

Sétánk során eljutottunk a Királylépcsőig, ami onnan kapta a nevét, hogy az uralkodó és kísérete innen közelítette meg a királyi páholyt. I. Ferenc József és Sissi királyné is lépkedett ezeken a lépcsőkön, amelyek az első emeleti szalonokhoz vezetnek. A lépcső tetején található az a tükör, amelyet a legenda szerint Sissi királyné igen kedvelt, mert karcsúbbnak látta magát benne. További előnye volt ennek a megoldásnak, hogy a királyi pár, akiknek az udvari etikett szerint tilos volt jobbra-balra nézelődnie, innen mégiscsak jól megfigyelhették a gazdagon díszített belső tereket.

A Királylépcső emeleti galériájából jutunk a Székely Bertalan terembe. A gazdag tölgyfa faragásokkal ékesített terem fő díszje a Székely Bertalan meztelen puttókat ábrázoló, rokokó hangulatú fríze, „A Négy évszak”.

A bejáratnál szemközt helyezkedik el a kandalló. A virágokat formázó fémburkolattal díszített keretű kovácsoltvas szerkezet valójában sosem ontotta magából a hőt, hiszen fába illesztették. A kandalló ormán az uralkodó pajzsa látható.

Az előadások szünetében a közönség a hatalmas társalgóban – avagy a Feszty foyer-ben – gyülekezik, ahol kiváló lehetőség nyílik a beszélgetésre, társadalmi érintkezésre. A műmárvány oldalfalakat Feszty Árpád különböző hangokat

jelképező freskói díszítették. Ott jártunkkor megdöbbenő volt látni, hogy egy ilyen, milliárdos értékű felújításnál is lehet hibázni. Beázás történt ugyanis és néhány freskó komolyan megsérült.

A foyer része a dohányzó. Tölgyfa burkolatát Ybl Miklós tervezte. A tölgyfa burkolatot kék-arany kárpittal borították. Manapság már az egész operaház területén tilos a dohányzás, itt azonban a dohányfüst illatát még mindig lehet érezni.

A Feszty foyer-ből hatalmas terasz nyílik az Andrássy útra, amely egykor felvonulások kapcsán főszerephez jutott, most viszont a vendégek élvezhetik előadások szüneteiben a friss levegőt és Budapest éjszakai sugárútjának látképét, életét.

Az Operaház meglátogatásának utolsó lépcsőjeként bemehettünk a földszinti nézőtérre. A patkó alakú háromemeletes nézőtér Lotz Károly kupolfreskójával, valamint Ybl Miklós

által megálmodott csillárral lélegzetelállító térélményt ad.

A páholyok aranyozott mellvédjei és könyöklői között ülők szinte részei az előadásnak. Régebben a gazdagság egyik fokmérője volt, hogy ki, melyik páholyt tudta fenntartani magának és baráti körének, és aki teheti ma is minden évben ugyanarra a helyre vált jegyet.

Középen helyezkedik el a királyi páholy – ahová nem mehettünk be, csak a Vörös szalon felől leskelődhettünk - ahol napjainkban is magas rangú személyek foglalhatnak helyet. Az előadásokat a három legfőbb magyar közjogi méltóság és vendégeik nézhetik innen, de nem példa nélküli, ha valódi királyok és királynék töltenek el itt egy-egy estét. A két szintet is átfogó királyi páholy mellett található a négy kíséreti páholy.

Ezen a ponton ért véget a látogatásunk, amelynek során szép élményekkel gazdagodtunk.

Talk-show beszélgetés Strausz Kálmánnal

„ÉN VAGYOK A KODÁLY-MÓDSZER ÉLŐ TANÚJA”

2023. novemberi klubnapunkon Pogány Gyula folytatott beszélgetést Strausz Kálmánnal, amelyet párbeszédés formában rövidítve mutatunk be.

P Gy: Mai vendégünk Liszt díjas, a Magyar Köztársaság Érdemrend lovagkeresztjével kitüntetett, Sarkad és Százhalombatta városok díszpolgára. Karnagy, karmester, zeneművész. Fogadjátok szeretettel Strausz Kálmánt!

2012-ben voltál már vendégünk, akkor a dunafüredi házban a Cantata Profanát mutattad be nekünk. Milyen fontos események történtek Veled és családdal az utóbbi években?

S K: Köszönöm a meghívást. Négy éve elköltöztünk Százhalombattáról Vác mellé egy kis faluba. Abbahagytam az

aktív tevékenységet. Rengeteg olyan dologra jut időm, ami-re azelőtt nem jutott. Jól érezzük magunkat ebben a helyzetben. Öt unokánk van, a legkisebb most múlt egy éves.

P Gy: Ha már a Cantata Profanát említettük, tudjuk Rólad, hogy a magyar zenei hagyományok, Bartók és Kodály örökségének az ápolása szívügyed. Erről tudnál valamit bővebben mondani?

S K: Bartók és Kodály... Ma már sokan mondják, hogy ez egy lejárt lemez, tessék már ezt abbahagyni. De ez nem így van. A mai napig elképesztő hatással vannak a zenei életre, és különösen arra, hogy a most élő zeneszerzők miként komponálnak. Nagyjából ismerem, hogy Nyugat-Európá-

ban hogy néz ki a kompozíciós keret, ott miket írnak zeneszerzők. Ahhoz képest itt Magyarországon egyik tehetségesebb, mint a másik. Elsősorban jóbarátomat Vajda Jánost említeném, aki egész elképesztő. Európában ma az operírásnak megkerülhetetlen alakja. Bartók és Kodály hatalmas eredménye, hogy ők teremtettek egy teljesen sajátos, csak ránk, magyarokra jellemző zenei nyelvet. És ennek gyökere az a magyar népdal.

P Gy: Ha már Kodály neve merült fel, tőle örököltünk egy fantasztikus oktatási módszert. Ami továbbra is diadalútját járja Japánban, Kínában és Amerikában. És nálunk?

S K: Hát nálunk nem járja. Nálunk alig lehet felismerni a nyomait, ami elég nagy baj. Hol lehet ezt lemérni? Volt a 70. születésnapomra egy koncert, kellett bele egy gyerekkar. Ezelőtt harminc évvel tudott az ember tízet felsorolni. Most egyedül a Rádió gyermekkórusa jöhetett számításba, szerencsére ráérték. Külön tetézi a bajt, hogy jó énektanárok hiányoznak. Sokkal fontosabb, hogy ki Kisvárdán az énektanár, mint hogy ki az Operaház főigazgatója. Remélem, a Szilveszter ezt nem fogja hallani. (Ókovács Szilveszter) Viszsa kéne térni a gyökerekhez. Újra kellenének jó ének-zenei általános iskolák, újra kéne nagyon jó énektanár képzés.

P Gy: Honnan indultál, milyen családi háttérrel?

S K: Sem édesanyám, sem édesapám nem született a mai Magyarországon. Édesanyám Arad környékéről, édesapám Horvátországból, a Dráva túloldaláról származott. Neki meg az öccsének sikerült a háború alatt átjönnie Magyarországra. Nagyanyámat mi nem ismertük nyolc- kilencéves korunkig. Édesanyám magyar nyelvű gimnáziumba járt, ezért elbukott a kötelező román nyelvű érettségén. Átjött Magyarországra, itt leérettségizett és beiratkozott a Pázmányba. Lassan az egész család Sarkadon, a cukorgyárban kötött ki. Édesanyám a gyár üzemorvosa volt, ott laktunk a gyártelepen.

P Gy: Volt a családban előzménye a zenének, az éneklésnek?

S K: Zenész nem volt a családban. Én örököltem a nagymamám zongorakottáit. Amikor megismertem őt, már nem zongorázott. Az elsőosztályos tanítónénim fia és lánya Gyulára jártak zongorázni tanulni. Amikor összejöttek a családok, hallottam őket zongorázni. Akkor nekem annyira megtetszett, hogy kértem édesanyámat, hogy én is szeretnék zongorázni tanulni. A tanítónénim nem sokkal korábban azt mondta anyámnak, hogy ez a gyerek két dolgot nem fog az életben tudni csinálni: nem fog tudni rajzolni és énekelni.

P Gy: Ez érdekes. Mert azért énektudás nélkül hogy lett belőled karnagy meg karmester?

S K: Ez úgy lehet, hogy én vagyok a Kodály-módszer élő tanúja. Ezt jelenti a Kodály-módszer. És akkor beíratk az engem zongorára.

P Gy: Általános iskolai tanulmányaidat Sarkadon folytatad, Gyulára jártál zenét tanulni. Eljött a középiskolai időszak. Ez hogyan és hol folytatódott?

S K: Édesanyám jó gimnáziumba akart adni és lehetőleg egyházi gimnáziumba. A barátnője ajánlotta neki, hogy Esztergomban van egy nagyon jó gimnázium, a Temesvári Pelbárt ferences gimnázium. Ugyan már megvolt a felvételi, de engem januárban felvettek oda. Kiderült, hogy van ott zeneiskola, én beiratkoztam oda. Ez a városi zeneiskola volt. Az első év minden volt csak sikeres nem. Első évben hármast kaptam főtárgyból, zongorából. Elhatároztam, hogy a következő év elején bemegyek a zeneiskolába, és megmondom az Edit néninek, köszönöm szépen, ennyi volt.

Ő átküldött Márta nénihez, hogy hozzá fogok tovább járni. Ő azzal fogadott, hogy „Jaj de vártam már magát, választottam már magának darabot is.” Eljátszotta Schubert nagy Ász Dúr Empromptüjét, és ez nekem nagyon tetszett. Szép lassan rávett, hogy gyakorolni kell.

P Gy: Mondhatjuk, hogy Márta néninek nagy szerepe volt a későbbi pályaválasztásodban?

S K: Nagy szerepe volt, egész biztos. Meg voltak ott osztálytársak is, akik szintén zenészek lettek. Én zongorista akartam lenni, el is mentem a konziba, ahová teljes joggal nem vettek fel. Mondok egy-két nevet, akik akkor odajártak: Ránki Dezső, Lantos Pista, Kocsis Zoli. Szabó Tibor azt mondta, hogy „Apukám! Miért nem próbálsz te meg a karvezető képzőt?” Nem vettek fel. Dolgozni kellett a sarkadi cukorgyárban. Répaátvevő voltam. Aztán másodjára felvettek.

P Gy: Még akadémista voltál, amikor kapcsolatba kerültél Százhalombattával, nevezetesen a Liszt Ferenc vegyeskarral.

Ennek történetéről Takács Péterrel, a Barátság Művelődési Központ volt igazgatójával készült videó interjút néztük meg. „1973. április 11-én megalakult a Liszt Ferenc vegyeskar. Akkor egy Zvolenszki Antal nevű fiatalembert kértünk meg a Zeneakadémiáról, hogy legyen a kórus karnagya. Aztán ő disszidált Svájcba. A Tüske Lacival mentünk fel Pestre Pátkai Istvánhoz a karnagyok tanárához, hogy kérünk egy új jelöltet. A Strausz Kálmánt ajánlotta. Azt mondta, az a kérése, hogy becsüljük meg, mert nem minden évfolyamban van ilyen tehetség. Kálmán eljött, tartotta a próbákat. Eltelt egy félév, amikor Halász Jósikától – aki előtte énekelt az Acélhang kórusban – kérdeztem, hogy na mit szölsz a Kálmánhoz? Azt mondta, hogy a Kálmán egy varázsló. Olyanokat, akik nem ismerik a kottát, meg tud tanítani arra, hogyan énekeljünk. Fantasztikus egy ember volt, nagyon jó karnagy és nagyon jó ember.”

P Gy: Hozzáfűznivaló?

S K: Van, igen. Ezt nem egyedül csináltam. Ezt a kezdet után rögvést négyen csináltuk. Egyrészt a Vera (Megjegyzés: Könözi Vera, a feleség) volt az egyik, aki ebben segített. Így azért nagyon rövid idő alatt lehetett egy nagyon komoly repertoárt összegyűjteni. S amit én még fontosnak tartok, hogy sikerült egy jó társasággá kovácsolódni.

P Gy: Ugye két korszakod volt a Liszt Ferenc vegyeskarral, a 73-74-estől a 90-es évekig, majd 2010-ben visszajöttél, vagy valamikor olyantájt?

S K: Az már a harmadik volt. Egyszer, amikor elkerültem Debrecenbe, utána megint visszajöttem, majd valóban a 2010-es években. Ami nagyon jó volt: látni azokat az embereket, akikkel annak idején elkezdtek. És szívszorító volt látni, hogy fiatal utánpótlás nincs. És ez nagyon komoly gond. Nemcsak itt Százhalombattán, hanem mindenhol. A művészi tevékenységek legmagasabb rendűje az, amit az

emberek – mindegy milyen színvonalon – de saját maguk vegeznek. Az a legnagyobb művészi élmény.

P Gy: Az, hogy szisztematikus munkát követeltél, annak volt abban szerepe, hogy tíz év után szakítottatok a Honvéd Férfikkal?

S K: Némelyest igen. Ezt el kell magyaráznom. 16 évig voltam a Magyar Rádió énekkarának a művészeti vezetője. Jött egy új elnökség, aki nem nagyon kedvelte a művészeteket. Elkerültem onnan, mert el akarták zavarni az énekknak majdnem a felét. Lehetett tudni, hogyha lejár a szerződés – viszontlátásra! Ennek vége lett, majdnem két évig munkanélküli lettem. Egyszer csak megkeresett a Honvéd kórus akkori igazgatója, hogy kiírják a pályázatot. Nem volt kérdés, nem volt állásom, persze hogy indultam rajta. Meg is nyertem. Rengeteg munkával sikerült eljutni a nettó 190 millió forintos éves bevételig. 150 előadást játszottunk az Operaházban és az Erkel Színházban. Ez olyan jól működött, hogy megkeresett Ókovács Szilveszter, legyek az Operaház karigazgatója. Ezután eljött egy elképesztő stresszes időszak, mert nem hagytam ott a Honvédot sem. Rengeteg munkát kellett végezni, ezt tíz év után az urak (Megjegyzés: mármint a Honvéd férfikar) megunták. És én is őket.

P Gy: Még a kezdetekre vissza kéne térni. Első munkahelyed?

S K: Első munkahelyem: Magyar Rádió, szerkesztő gyakornokként. Itt volt az az ominózus fizetésem az 1250 forint. Nagyon jó hely volt a tekintetben, hogy a Rádió az a hely volt, ahol hihetetlen mennyiségű zenei felvétel kumulálódott. Az meg nagyon érdekes volt, hogy amit én ott hallottam, azt megpróbáltam nemcsak a Liszt kórusban, hanem a KISZ Együttes központi énekkarában is. És az derült ki, hogy én ezt mégsem tudom megcsinálni. Ez egy hosszú tanulási időszak volt. Akkor lesz majd az ember karmester, ha már egy operaházban korrepetitorkodott, rengeteget eldirigál és szép lassan lesz belőle karmester.

P Gy: Mi a kedvenc hangszered?

S K: Sok van. Cselló, oboa, angol kürt, klarinét. Ez utóbbi Mozartnak is a kedvence volt, gyönyörű hangszer.

P Gy: Tanítás is volt azért Debrecenben...

S K: Tanítás az volt a főiskolás koromban is. Az Alsó-Erdősor utcai ének-zenei általánosban. A Rádió után a Trefort utcába mentem az ELTE gyakorló gimnáziumába, ott lettem gyakorlatvezető tanár. Jó páran lettek hivatásos zenészek azokból az osztályokból. Aztán jött a Televízió.

P Gy: Említetted a debreceni kórust. Hét évig voltál ott főállásban.

S K: A debreceni kórus az egy hivatásos énekkar. Eljött a nagy pillanat, hogy Debrecenben a Kodály kórus élére kerültem. A normális ügymenet az volt, hogy csütörtök reggel elmentem, pénteken este hazaértem. Hogy ezt csinálni lehetett, az a Vera érdeme, nem az enyém. Először találtam magamat azzal szemben, hogy képzett muzikusok amit előadnak, az tulajdonképpen már jó.

P Gy: Voltak sikerélményeid a Honvéd Férfikkal is. Őt magyar zeneszerző külön megrendelésre írt öt kantátát nektek.

S K: ez az I. világháború 100 éves évfordulójához kötődik. Megkértem öt kitűnő kortárs zeneszerzőt, hogy írjanak ebből az alkalomból darabot. Komolyan vették, akkora zenekarokat írtak bele, hogy alig fértünk a Zeneakadémia színpadán. Akkora élmény volt, meg akkora katarzis! Ott még a háborúban a bakák között születtek népdalok.

P Gy: Így utólag visszagondolva mit gondolsz, nagyon szigorú karnagy, karmester voltál?

S K: Biztos nem.

P Gy: Hallgassuk meg erről valakinek a véleményét.

Videó bejátszás: interjú Dr. Csehák Izoldával

„Ő egy nagyon meghatározó személyiség volt az én életemben. Úgy hozta az élet, hogy 85-ben beléptem a Liszt kórusba, és ott közelebbről meg tudtam őt ismerni. Ő az, aki rendkívül magasra teszi mindig a lécet és nagyon igényes ember minden tekintetben. A másik dolog pedig, hogy Kálmán mindig hozzáfűzött minden darabhoz valamilyen történetet. Vagy a zeneszerzőről mesélt nekünk, vagy a darabról vagy az országról. Amikor ő mesélt azt tátott szájjal hallgattuk.”

P Gy: Néhány villámkérdést, ha még megengedsz. Kedvenc karmestered?

S K: Claudio Abbado

P Gy: Dolgoztál vele együtt?

S K: Nem

P Gy: Kedvenc operád?

S K: A Varázsfuvola. Meg a Don Carlos..

P Gy: Nyugdíjasként hogy telnek napjaid?

S K: Ha kedvem adódik, akkor fotózok, azt mindig szerettem volna. Főleg a természetfotó vagy az építészet. Nagy kedvelője vagyok a középkori építészetnek.

P Gy: Köszönjük szépen. Tisztelt hallgatóság! Strausz Kálmán volt a beszélgetőpartnerem.

ISMÉT KISKUNMAJSA

Ha november, akkor az OMNYE naptár disznótort jósol. Minden úgy zajlott le, mint az előző években: volt termálfürdő, volt disznó, Lópofa csárda, pálinka, hideg idő és jó hangulat. De minden alkalom egyedi, évente más és más események színesítik a programot. Más az eseményről tudósító személy is. Ezúttal Tolvaj Gábor készített színes beszámolót a disznótorról.

Az idei évben – november 27–29-ig – rekordot döntöttünk a 49 fős részvé-

tellet. Voltak, akik ismételték, voltak ártatlan újoncok és voltak sok-sok év után visszatérők. No meg Béla, a disznó! Ő is új volt a csapatban, hiszen a tavalyit már régen megettük.

No, de maradjunk meg az időrendnél. Sok-sok autóval érkeztek. Bevált a telekocsi rendszer, és a másfél órás út során barátságok is születhettek vagy erősödhetek. Mindenki korán érkezett, hiszen várt ránk a termálfürdő kedvezményes jegyekkel és finom meleg vízzel. A kellemes környezet-

ben kedves pletyka partik álltak össze változó létszámmal és témával. Hétfőn még a szabadtéri medencében is sokan megfordultak, hála a 2 fokos melegnek és a száraz időnek.

Majsán már tradíciónak mondható a vacsora előtti pálinkakóstoló összejövetel. Ebben az évben a szeszese folyadékminták száma is rekordot döntött. Kemény feladat volt e bő választékot végig próbálni, de jelenthetem, derekasan teljesítettünk.

Vacsora: szokásos finom gulyásleves, kétszer (vagy háromszor?) szedve a tálból, és „jaj már nem fér el a pocakomban” túrós csusza. Hozzá válogatott borok kívánság szerint.

Kedden korán reggel – 8 órakor került sor a disznó exitusra. Ennél szebben nem tudom kifejezni ezt a barbárnak nevezhető, de elkerülhetetlen folyamatot, ami lezajlott. A gyengébb idegzetűek pálinkával vagy forralt borral tompították a megrázó eseményt, az erősek csak teát ittak. Az eső ömlött, mintha a természet megsiratná a megboldogultat. Mi meg dideregtünk a piros sátorponyvák alatt.

Reggelire már a néhaiból is tálaltak. A csúcs a hagymás vér, de jól sikerült a reszelt máj is helyi savanyúságokkal. Az éhes csapat nagy kedvvel pusztította a finomságokat.

A kitartoán zuhogó eső a lehető legjobb helyre irányított bennünket, a termálba. Úszás, ücsörgés, büfé sörrel és kávéval, és persze kis alvás a melegben – így foglalhatom össze ezt a kellemes napot. Akik nem akartak fürödni, azok átmentek Kiskunhalasra, ahol megcsodálták a világhírű halasi csipkéket és a múzeumban megismerkedhettek a készítésük módszereivel is.

És este elérkezett a disznótör! Már előtte suttogták, hogy születésnapost is ünneplünk, de várni kell a pezsgőre. Ez volt a ragyogó alkalom arra, hogy előkapjunk a farsangi műsorból három disznótörös jelenetet. Mérge Pista adta elő a böllért, Tüske Árpai a pesszista vendéget, Tolvaj Gábor pedig az optimista mulatóst. A helyszín lehetett az oka, de sokkal hitelesebbnek tűnt ez az előadás, mint ami farsangkor a színpadon volt.

És jött a pezsgő Tolvaj Kriszta ünneplésére, hogy belépett a 70 évesek táborába. Éneklés, hurrázás, könnyek. Szívmelengető volt ez a közös ünneplés.

Aztán tálalták a tor étékfogásait.

Orjaleves, töltött káposzta, hurka-kolbász hagymás krumplival és párolt káposztával. Jól belaktunk, leöblítettük, aztán dalra fakadtunk. Mérge Pista vitte a szólamot, az összes többi hang csak csendes kíséret volt hozzá képest.

A másnap a búcsú napja volt, a disznó adott még nekünk reggelire sült

és abált szalonnát, sok-sok tepertőt és egy kis frissen sült húst is. És persze, egy disznótörből kóstolóval lehet csak távozni, ami egy kis hurka-kolbász csomag volt minden jelenlévő számára.

Aki nem hiszi az itt elmesélteket, jöjjön el jövőre, és tapasztalja meg a majsai disznótör mesés hangulatát.

Évzáró klubnap

ÜNNEP-ELŐ

A decemberi klubtalálkozó már évek óta kicsit évösszegző, kicsit ünnep, de inkább népszerű találkozó. Van inni és enni, és búcsúzáskor boldog karácsonyt kívánhatunk egymásnak.

December 12-én mintegy nyolcvan gyűltünk össze, ami szép szám az évközi találkozókhoz viszonyítva. Gondos asszonyok kezezték a szendvicseket, és Mérges Pista válogatta a borokat.

A kezdés előtti zsongás jó hangulatra utalt. Harangszó csendült, és elkezdődött a műsor. Zenés videó, majd Barabás Irénke mondta el a „Hallod?” című saját versét, ami azt üzenté, hogy jó itthon lenni. Következett Melinda, aki egy olyan karácsonyról mesélt, ahol a gyerekek külföldre mentek, és a nagymama itt maradt egyedül. Aztán Keresztényi Marika felvilágosított bennünket, hogyan születnek a nagymamák. Hát úgy, hogy a gyerekeknek gyereke születnek!

Ezen a ponton műsorról az értékelésre váltottunk. Dvorák Márton, a Zöld Pont képviselője, régi kedves partnerünk beszámolt, hogy véget ért az az EU-s projekt, amelynek keretében felmérésekkel, tanácsadással segítették tornacsapatunk munkáját. Büszkén állapíthattuk meg, hogy a rendszeres testmozgás szinten tartotta, sőt néhány részletében javította állapotunkat úgy, hogy közben az évek is ellenünk dolgoztak. A Zöld Pont ígéretet tett, hogy a jövőben is segítik a sporttevékenységünket.

Százhalombatta Önkormányzata és Vezér Mihály polgármester képviseletében megjelent Török Sándor és Nagy Balázs alpolgármester, hogy adják jókívánásaikat és ajándékaikat, valamint Kellemes karácsonyt és boldog újévet kívántak.

Buda Dénes következett. Képes beszámolójában felidézte a 2023-as év programjait, eseményeit. Bőven volt miről nosztalgiazni. Ezután a nagy érdeklődéssel várt jövő évi program tervezetre került sor. A fejekben már

most elindulhat a tervezgetés, a programok egyeztetése.

Folytatódhatott a műsor. Elgondolkodtató volt a bevezető videó, Presser Gábor „Ünnep” című száma: „Olyan jó-jó-jó, de mondd, hány perc az ünnep?

Oh mondd-mondd-mondd-mondd-mondd, mondd, meddig tart?”

Ezután Tüske Árpi azt mondta el, hogy igazából a pokol és a mennyország között az a különbség, hogy az emberek önzők vagy együttműködők. Hasonló az üzenete Kolbert Gyuri történetének is: „Akinek a szíve gyanúval van tele, az mindenhol csalókkal fog találkozni. De, akinek a szívét jóindulat tölti el, az a világon mindenhol barátságos emberekre talál.”

A kételkedő ember tépelődését írta meg József Attila „Csöndes esti zsolttár” című versében, amelyet Tolvaj Gábor mondott el.

A műsor a „Ha elmúlik karácsony” videóval zárult, amelyet népszerű énekesek adtak elő a karácsonyi vásár forgatagában. És ráadásnak Mérges Pista dúdolta el a „Holnap harangoznak, holnapután az angyalok gyémánt havat hoznak...” már klasszikus versét.

De ezzel nem ért véget a klubest, mert még sokaknak volt mondanivalójuk egymáshoz, egészen villanyoltásig.

Köszönjük minden közreműködőnek, hogy sikerült a bensőséges hangulatú eseményt lebonyolítani.

OMNYE különszám

Szerkesztette: Macsali Károly

Közreműködtek: Buda Dénes,
Köszegi Zsuzsanna, Kutasi Zsuzsanna,
Nagy Rakita Melinda,

Pogány Gyula, Tolvaj Gábor

Fotók: Köszegi Zsuzsanna, Macsali Károly,
Tolvaj Gáborné, Pogány Gyula

Nyomdai előkészítés: Molnár Ildikó

Megjelent: 140 példányban

Képek az OMNYE hőskorából

Tanácskozik a vezetőség – 2010

Pozsony – 2010

Horvátország – 2011

Farsang

Őrség, Szalafő – 2011

Gátörházi juniális – 2010

A györkönyi pincefaluban – 2011

Futabatta – 2011

2023. képekben

